EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 194, 15 Haziran '98

Güç ve eylem birliği girişimleri üzerine

PKK'mn girişimleriyle başlayan ve Mayıs ayının başından itibaren somut görüşmelere konu olan yeni bir devrimci güçbirliği girişimi Haziran ayı başında sonuçlandı. PKK, TKP (ML), MLKP, TKP/ML, TDP, DHP, TKP (Kıvılcım) ve Devrimci Sol'un yeraldığı, "Devrimci Birleşik Güçler" (DBG) adı verilen bu yeni güçbirliğinin kuruluşu, amaç ve hedefleri 4 Haziran 1998 tarihli bildirgeyle açıklandı.

"DBG Kuruluş Bildirgesi"nde, birliğin diğer "devrimci güçlerin katılımına açık olduğu", "'birlik olsun diye birlik' anlayışının" ise reddedildiği vurgulanmaktadır. Bildirge'nin kamuoyuna açıklanmasının ardından oluşumun bileşenlerinin yayınlarında da bu son nokta döne döne işlenmekte, bu kez birliğin sözde kalmayacağı, "geçmişin tekrarı olmaya"cağı yönünde kararlılık dile getirilmektedir.

Güçbirliği girişimi ve ortaya çıkan oluşumun bir iyi niyet ürünü olduğu, mevcut platform üzerinden birliğin samimiyetle istendiği, bizim için kuşku götürmez. DBG Protokolü'nün PKK'mn Türkiyeli devrimci örgütlerle bugüne kadar yaptığı güç ve eylem birliği protokollerinden (PKK-DHKP protokolü dışında tutulursa) görece daha ileri kimi vurgular içerdiği de söylenebilir. Ama hem birliğin gerçekleşme tarzı, hem de bizzat bildirgenin kendisi bu oluşumun da bir kez daha "sözde" kalacağını ve "geçmişin tekrarı" olacağını göstermektedir.

***

EKİM, DBG platformunu hazırlayan öngörüşmelerde yeraldı. Geçmiş birlik girişimlerinin akibetine ilişkin değerlendirme ve eleştirilerini, platformun oluşumuna ilişkin önerileriyle birleştirerek tam bir açıklıkla dile getirdi. Eleştiri ve önerilerin esasa ilişkin olarak haklı ve isabetli olduğu genel bir kabul de gördü. Nitekim, bildirgedeki kimi vurguların özel bir tarzda yapılmasının öneri ve eleştirilerimizin yarattığı etkiyle doğrudan bağlantılı olduğunu da söyleyebiliriz. Fakat buna rağmen EKİM sözkonusu oluşumun içinde yer almadı.

Platformun politik hareket noktaları, içeriği ve geçmiş sürece yaklaşımlar konusunda bir açıklık göremedik. Eleştiri ve önerilerimiz ciddi bir itiraz görmedi, ama "ideolojik tartışma yapmayalım", "geçmişi fazla deşmek çok anlamlı değil", "birliğimiz somuttur" türündeki itiraz ve gerekçelerle pratikte geçiştirildi. Geçmiş deneyimler gözetildiğinde daha sürecin başında böylesi tutumların politik mantığını görmezlikten gelemezdik. Biz devrimci güç ve eylem birliğini de, birlik içinde olmayı düşündüğümüz muhataplarımızı da ciddiye alıyoruz. Çünkü en başta iddiamızı ciddiye alıyoruz. Tam da bu nedenle, aynı ciddiyeti muhataplarımızdan bekleriz ve bunu isteriz. Buna uygun bir tutum ve davranış görmediğimiz durumlarda ise, niyetlere değil olayın politik mantığına bakarız.

Birlik sürecinin seyrine ilişkin gelişmelere değinmeyeceğiz. Bunun yerine görüşmelere hareketimiz adına katılan yoldaşın kaleme aldığı raporu, özel bilgilerinden arındırarak, öteden beri ısrarla üzerinde durduğumuz "devrimci kamuoyu önünde açıklık" ilkesi gereği, doğrudan kamuoyunun bilgisine sunmayı tercih ediyoruz.

Ciddi birlikler için geçmiş deneyimlerin muhasebesi bir zorunluluktur

"Büyük bir parçalanmışlık ve dağınıklık içinde bulunan Türkiye devrimci hareketinin siyasal mücadele içinde güçlerini birleştirmesi, devrimci bir temel üzerinde eylem birliğini geliştirmesi ve bunu belli biçimler içerisinde kurumlaştırması, devrimci sınıf mücadelesinin temel bir ihtiyacıdır. Sermayenin işçi sınıfına, tüm çalışan kesimlere ve ulusal özgürlük için savaşan Kürt halkına karşı 'topyekün' bir saldırı sürdürdüğü şu günlerde, böyle bir güç ve eylem birliği her zamankinden ayrı bir önem taşımaktadır." (*Ekim*, sayı: 81)

15 Eylül 1993 tarihli bu satırlar, bir başka birlik girişimi (DDGB) vesilesiyle kaleme alınmıştı. Adına layık bir birlik bugün de aynı ölçüde önemlidir ve devrime ve emekçi yığınlara karşı sorumluluk açısından ele alındığında kesin bir yükümlülüktür. Hareketimiz bugüne kadar devrimci örgütler arası birliği özel bir tazda önemseyip zorladı. Birçok birlik girişimi içinde de yer aldı.

Ne var ki, son 5 yıl üzerinden bakıldığında, ikili olanları da dahil, pek çok birlik girişimine tanık olduk. '93 yılında, PKK'nın, "ateşkes süreci"nin hemen ardından gündeme getirdiği ve DDGB oluşumuyla sonuçlanan girişimden bu yana birkaç kez çok sayıda parti ve grubun içinde yer aldığı "birlik protokol"leri imzalandı. "PKK-DHKP ittifakı" örneğinde görüldüğü üzere, ikili protokoller de yapıldı. Fakat, hiçbir birlik girişimi bugüne kadar pratik olarak gerçekliğe dönüştürülmedi. Birlik kağıt üzerinde yazılı protokollerde kaldı. Birlik olmanın pratik gerekleri sözkonusu olduğunda, sözünü etmeye değmez birkaç pratik girişim dışında, hemen hiçbir adım atılmadı. Her defasında işler pratikte tavsadı ve birlikler sönümlenmeye terkedildi. En rahatsız edici olan ise, bu duruma ilişkin olarak devrimci kamuoyuna ve emekçi yığınlara hiçbir açıklamanın bugüne kadar yapılmamış, dahası buna gerek bile duyulmamış olunmasıdır. Oysa, bir eylem birliğinin ve birlikten yana olanların siyasal ciddiyetlerinin en önemli ölçütlerinden biri, devrimci açıdan kabul edilemez bu durumu enine boyuna masaya yatırmak, yapılan muhasebenin sonuçlarını tam bir açıklıkla devrimci kamuoyunun, işçi ve emekçi yığınların bilgi ve denetimine sunmaktır.

Geçmişe ilişkin hiçbir açıklık yaratılmamışken, tabandaki kadrolar, devrimin sempatizan güçleri ve emekçi yığınlar sayısız kez objektif olarak aldatılmışken, yeni bir girişimin başarılı olacağının güvencesi ne olabilir ki? "Geçmişi çok tartışmayalım", "geçmişin anılarına takılmamak lazım" türünden iyi niyet göstergelerinin siyasal mücadelede bir yeri olabilir mi? "Bizim de hatalarımız oldu" deniliyor. Ama hepsi o kadar. Bu bir izah olabilir mi? Hataların ideolojik-siyasal arka planı nedir? Bunlar neden irdelenmiyor. Devrimci güç ve eylem birliği, gerçekte adına layık olacaksa, öncelikle emekçi yığınlar ve devrimci kamuoyu önünde başarısızlıkların nedenlerini açıklıkla ortaya koymak zorundadır. Bu, yeni girişimlerin başarısı için zorunlu bir önkoşuldur. İflasla sonuçlanmış sayısız birlik girişiminin üstünden atlamaya kalkışmak, aynı iflası yeniden ve yeniden yaşamayı peşinen kabul etmek demektir. Ve aynı şeyin yeni bir tekrarı, yalnızca emekçi kitleler nezdinde devrimci örgütlere karşı yeni bir umutsuzluk ve güvensizlik nedeni olacaktır. Kimse kendinde bu hakkı görmemelidir.

Öteki birliklerin sözünü etmeyeceğiz. **"DDGB", '96 yılındaki "Devrimci Güç ve Eylem Birliği", "PKK-DHKP protokolü".** Son 5 yıl üzerinden bakıldığında, bu saydığımız birlik ya da girişimlerinin akibeti ne olmuştur? Devrime ve emekçi yığınlara karşı sorumluluğun basit bir gereği olarak bu konularda bir açıklama yapılmayacak mıdır? '96 yılındaki deneyim üzerine bunları hatırlatmıştık. Suskunluk fesadıyla geçiştirilen bu devrimci uyarılar gözetilmeden, ciddiyetsizlik aşılmadan, yeni girişimlerden sonuç çıkacağını ummak politik açıdan bir naiflik göstergesi, pratik sonuçları bakımından da emekçi yığınları bir kez daha aldatma girişimi olacaktır.

Birlik süreçlerine ilişkin olarak haklılığı yaşanmış deneyimler üzerinden de tüm çıplaklığıyla ortaya çıkan bir başka uyarımız, gelişmelerin tüm bilgisinin emekçi kitlelere açık tutulması gerekliliğidir.

Komünistler bu sorunun taşıdığı kritik önemi '96 yılındaki birlik tartışmaları sırasında açıklıkla vurgulamışlardı. Yeniden hatırlatalım: *"Birlik süreci, bu sürecin bilgisi ve sorunları, sürekli olarak devrimci tabana ve kitlelere açık olmalıdır. Açıklık devrimci güç ve eylem birliği ilişkisi sürecinin de temel bir ilkesi olmalıdır. Samimiyetsiz ve hesapçı tutumların, liberal ya da sekter grupçu eğilimlerin devrimci işbirliğini kolayından boşa çıkarmasını önlemenin etkili bir yoludur bu. Devrimci tabanın ve kitlelerin denetimine, dolayısıyla tutum ve tepkisine açık olacak bir ilişki süreci, herkesin çok yakınıyor göründüğü geleneksel grupçu zaafları en aza indirecektir. Ya da bunda ısrar edenler bunun sonuçlarına da katlanacaklardır."* (*S. Y. Kızıl Bayrak*, sayı: 9, 7 Temmuz '96)

Emekçi kitlelerin devrimci açıdan duyarlı kesimlerinin ve devrimci tabanın gelişmelerin bilgisinden ve sorunlarından, dolayısıyla denetiminden uzak tutularak gerçekleştirilen birlikler, ciddiyetsiz ve sorumsuz yaklaşımlar sonucu iflasla sonuçlanmaktadır. Buna ilişkin açık bir değerlendirme ortaya konulmadan emekçi yığınlara ve tabandaki devrimcilere güven vermek, yeni bir birliği sahiplenmelerini sağlamak mümkün olabilir mi? "Açıklık" ilkesi herşeyden önce geçmiş birlik süreçlerine ilişkin olarak hayata geçirilebilmelidir. Buna uygun davranılmadan hiçbir ilerleme sağlanamaz. Yeni oluşumun açık tutarsızlıklarından biri de budur.

DBG Bildirgesi: Soyut tanımlar ve pratik bir eylem planından yoksunluk

Devrimci güçbirliğine ilişkin görüşlerimizi bu yazıda yinelemeyi gereksiz görüyoruz. Öncesi bir yana, devrimci güç ve eylem birliği üzerine '96 yılında yazdıklarımız, gerek içerik ve gerekse kapsamı bakımından bugün için fazlasıyla yol göstericidir. Buna bu son oluşum sürecini gözeterek bir tek noktayı ekleyeceğiz. Güç ve eylem birliği sözkonusu olduğunda muhataplarımızın ideolojik-siyasal ve sınıfsal konumu konusunda yeterince açık bir bilince sahibiz. Böyle bir platforma proletarya iktidarı ve sosyalizm hedefini öneriyor değiliz. Dolayısıyla yazılı metinlere bir de "sosyalizm" sözcüğünün eklenmesi kaygılarımızın gözetildiği anlamına gelmiyor. Devrimci örgütlerin güç ve eylem birliği bir siyasal mücadele platformu demektir. İşin doğası gereği bu platform kendini açık bir devrimci kimlik üzerinden tanımlamak durumundadır. Bunun genel çerçevesi ise mevcut egemen sınıf iktidarı karşısında devrimci iktidar perspektifini savunmaktır. Bizim hassasiyet gösterdiğimiz husus budur.

Ne var ki, ideolojik ve ilkesel açıdan vazgeçilmez olan bu çerçeve devrimci güç birliğinin işlevsel olabilmesi açısından yeterli değildir. Bu nihayet çok genel bir çerçevedir. Aslolan, bu stratejik hedefle bağlantılı bir biçimde taktik alanda birliğin somut bir işleve ve işlerliğe kavuşturulmasıdır. Bizim "somutluk"tan kastımız nedir? DBG bildirgesine değinirken bu soruya yanıtımız da anlaşılacaktır.

***

DBG'nin geçmiş deneyimlerin olumsuzluklarını devrimci bir temelde aşmasını, eylem birliğinin *"tüm uluslar için tam hak eşitliği, halkların kardeşliği, proletarya ve ezilenlerin birliği*, (gerçek) *bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm"* kavgasına hizmet etmesini içtenlikle temeni ediyoruz. Bu temennimizi açık bir taahhütle de birleştirelim. DBG'nin iddiasına ilişkin bir pratik sergilemesi durumunda, biz bundan yalnızca sevinç duyar, yanıldığımızı içtenlikle ortaya koyar ve DBG oluşumuna tüm gücümüzle destek verir, birliğe katılırız.

Ne var ki ve ne yazık ki, DBG, gerek oluşum sürecindeki kabul edilmez tutarsızlıklarıyla, gerekse kamuoyuna yayınladığı bildirgeyle daha şimdiden bizi haklı çıkarmıştır. Haklı ve doğru bir tutuma sahip olduğumuzu gösteren bazı faktörleri yukarıda belirtmiş bulunuyoruz. Asıl önemli ve kritik soruna geliyoruz. Her güç ve eylem birliğini işlevsel kılacak şey, somutlanmış bir taktik politikaya sahip olmak ve bunu bir eylem planıyla birleştirmektir. Güç ve eylem birliği bir iyi niyet sorunu olmadığına, devrimci bir siyasal mücadele platformu olduğuna göre, eylem planıyla bütünleştirilmiş taktik politikaya sahip olmak mutlak bir gerekliliktir. DGB'nin sahip olamadığı ise budur.

"Anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şovenist ilkeleri eylem birliğimizin harcıdır", "eylem birliğimizin MGK yedekli ve emperyalist Yeni Dünya Düzeni sözde solculuğunu reddeder. Demokrasi devrimsiz olmaz", "Gerçek demokrasi mücadelesi eylem birliğimizin, temel konularından biridir","bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm" vb. diye yazmak kendi başına yeterli değildir. Güç ve eylem birliği sözkonusu olduğunda tüm bunları peşpeşe yazmak, o eylem birliğini işlevsel kılmaz. Bu olsa olsa "kimsenin hatırı kalmasın" misali bir herkese mavi boncuk dağıtma sözde platformu olur. Kaldı ki, tüm bu argümanlara bu aynı genel çerçeve içerisinde kendine devrimci, sosyalist sıfatı yakıştıran hemen hiç kimse itiraz etmeyecektir.

Siz, "Devrim mücadelesini ilerletmek için, eylem birliğini gerçekleştirmenin heyecanı ve coşkusuyla, halklarımızı selamlıyoruz" derken, bu halklarımız için hangi somut şiarları öne sürüyorsunuz? Daha sonra ayrıca değineceğimiz "Türkiyelileşme"nin somut karşılığı nedir? Milyonlarca işçi ve emekçi için özelleştirme saldırısından ESK'ya, sefalet ücretinden sürekli zamlara, İMF patentli öteki saldırı paketlerinin püskürtülmesinden yığınları harekete geçirecek öteki güncel sorunlara kadar, yığınlara hangi esaslar üzerinden seslenmeyi düşünüyorsunuz? Kullandığınız yerinde bir tanımla "vahşet" ile bu sorunların bağlantıları nedir? Bir dizi somut talep öne çıkarılmadan, salt siyasal saldırılara karşı mücadele çağrısıyla bugünkü işçi ve emekçi hareketi geliştirilebilinir mi? "Sistemin halklarımıza kesilen krizin faturasını kabul edemeyiz" demek kendi başına güç birliğinin "devrimci mücadelenin pratik ihtiyaçlarının hizmetinde" olduğunu göstermeye yetmez. "Vahşeti onaylamak, sessiz kalmak suçtur" diyorsunuz. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerin vahşete karşı harekete geçirilmesi ancak egemen sınıf iktidarına karşı, işçi sınıfı ve emekçilerin sınıfsal özlem ve taleplerine sahip çıkarak, onlarla bu temel üzerinde bütünleşip eylemini örgütleyerek mümkündür. Oysa bildirgede bu hususların izi bile yok.

Düşününüz ki, bildirgede "gerçek demokrasi", "bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm"in sözü ediliyor, ama tüm bunlar uğruna verilen mücadelenin hangi sınıfın egemenliğine karşı olduğundan bir kez bile sözetme ihtiyacı duyulmuyor. Egemen sermaye sınıfının hiç sözü edilmiyor, ama bunun yerine PKK'nın bilinen "TC", "TC devleti", "TC rejimi" tanımları kullanılıyor.

Tüm görüşmeler boyunca bizi somutluğa davet edenler bilmelilerdi ki, "halklarımızın" ve "proletarya"nın "gerçek demokrasi mücadelesi"ne seferber edilmesi, herşeyden önce bu "gerçek demokrasi mücadelesi"nin hangi sınıf egemenliğine karşı verildiğinin tam bir açıklıkla ortaya konmasıyla mümkündür. Böylelikle sözü edilen "gerçek demokrasi"nin sınıfsal mantığını da açıklıklığa kavuşturmuş olurlardı.

DBG kuruluş bildirgesinde "eylem birliğimiz somuttur" diye yazılmaktadır. Ne var ki, bu somutluğa ilişkin en küçük bir açıklık yoktur. Somutluk iddiasının biricik karşılığı olarak, tümüyle soyut ve işi oluruna bırakan bir madde bulunmaktadır. Sözkonusu 2. madde şöyledir: *"DBG'in eylem birliği, mücadelenin intiyaçları temelinde her alan ve kesimin somut koşullarına göre biçimlenir. Mücadelenin değişik sahalarının özgüllüklerine göre şekillenir."* Bu madde, DBG'nin, pratiğe ilişkin, en azından şimdilik, hiçbir plana sahip olmadığının açık bir ilanıdır.

Peki bu durumda, eskimiş bir birlik protokolünden DBG protokolüne de aktarılan, *"devrimin ilerletilmesi için ciddi fırsatların olduğu bir coğrafyadayız. Bu fırsatlar bilinçli müdahale olmadan kendi başına devrime götürmez. Fırsatlar gibi ciddi tehlikelerle de yüzyüzeyiz"* biçimindeki sözlerin pratik karşılığının verileceği umulabilinir mi?

Bu kadar da değil. Aynı protokolün bir de 3. maddesi var ki, bu güç birliğini daha bugünden boşa düşürmektedir. Somut bir taktik tutum saptanıp, bir faaliyet planı oluşturduktan sonra "farklılıklarda eylem birliği güçlerinin özgür iradesi"nden sözedilemez. Devrimci Birleşik Güçler ortaklıklarının zemini üzerinde "birbirine her türlü dayatmayı", eleştiriyi ve gerektiğinde de siyasal teşhiri yapmak zorundadırlar. Aksi halde güçbirliğinin hiçbir yaptırım gücü kalmaz. Küçük-burjuva sorumsuzlukların hayli egemen olduğu, geçmiş birlik girişimlerinde bu sorumsuzlukların dağıtıcı bir rol oynadığı

biliniyorken, yeniden benzer sorumsuz tutum ve davranışlara açık kapı bırakılamaz. Örgütler, birbirlerinin bağımsız varlıklarına, özgür iradelerine, ideolojik-siyasal kimliklerine elbette saygı göstereceklerdir. Ama tartışılan bu değil. Sözkonusu olan zemini belli, ne yapılacağı belirlenmiş bir eylem birliğidir. Ya bu birliklerin içinde yer alınır. Bu durumda pratik karşılığı kesin gözetilir. Ya da yer alınmaz. Bu durumda da eylem birliği disiplini çerçevesinde kimsenin kimseye söyleyecek birşeyi kalmaz. Disiplin öğelerinden arındırılmış bir eylem birliği ölü bir doğum demektir.

Sözü uzatmak gerekmiyor. DBG ve protokolünden süzülerek çıkartılabilecek tek sonuç, güçbirliği bileşenlerinin, PKK'nın ulusal sorunun sistem içi çözümü demek olan "siyasi çözüm" politikalarının yedeği durumuna düştükleri gerçeğidir. Bu hiç de zorlama bir saptama değildir. Sık sık kullandığımız bir deyimle "gerçek daima somuttur." Somuta bakalım. PKK eylem birliği alanları olarak Karadeniz, Toroslar, Dersim, Avrupa ve açık alanı saymaktadır. İlk üç alanın güçbirliği açısından gerçekte hiçbir pratik değeri yoktur. Bunun tek istisnası TİKKO'yla Dersim'de ortak yapılabileceklerdir. Avrupa ise özel bir tarzda sözü edilmesi gereken bir alan değildir. Geriye bir tek açık alan kalıyor ki, bununla kastedilenin neresi olduğu açıktır. Bu Kürt orta sınıflarının politik hakimiyet kurduğu HADEP'tir. Bu alan üzerinden her girişim güçbirliğini Kürt orta sınıflarının politikasına yedekleyecektir. Ve zaten asıl yapılmak istenen de, olası bir seçimde geniş tutulması arzulanan bir sol seçim cephesinin adımlarını bugünden atmaktır. Bu söylediklerimizi "zorlama" olarak karşılayacak olanlara bugünden sormak gerekiyor. PKK işçi sınıfı, kamu emekçileri, varoşlar, gençlik vb. kesimlerin istem ve özlemleri temelinde geliştirilecek bir mücadele ve eylem planını neden önermemektedir? "Türkiyelileşmek" iddiası gerçek devrimci anlamını tam da böyle bir yönelişte bulmaz mı? Bundan kaçınılmakta ve yalnızca diğer örgütler yurtsever kitleyi değerlendirebilir denilmektedir. Bu, Türkiye'de sınıf cephesine ilişkin bir kaygı gözetilmediği göstermiyor mu? Bu durumda bizim iddiamız tam bir doğruluk kazanmış olmuyor mu?

Gerçek şu ki, PKK işlevsel ve devrimci birlikler oluşturmayı gerçekten istiyorsa, bugünkü "siyasal çözüm" politikasını terk ederek, kaderini Türkiye işçi sınıfı ve emekçi hareketiyle birleştiren gerçek bir devrimci çözüme yönelmek durumundadır. PKK, Türkiyeli devrimci gruplarla devrimci ve işlevsel bir birliği ancak böylelikle gerçekleştirebilir. "Türkiyelileşmek" ancak böylelikle doğru bir temele oturabilir ve bunun bir devrimci geleceği olabilir.

Yine de PKK açısından, PKK'nın mevcut yönelişi ve buna uygun taktik açılımları üzerinden bakıldığında, mevcut güçbirliği oluşumu kendi içinde mantıklı ve tutarlıdır. Mantıksız ve aynı ölçüde tutarsız olan ise, Türkiye devrimi önderliği iddiası taşıyan ve kendilerini marksist-leninist, komünist öncü olarak tanımlayan eylem birliğinin öteki bileşenlerinin tutumudur.

Sözkonusu gruplar Türkiye'nin batısından umudunu kesmiştir. Bu, DHP, TDP ve TKP (Kıvılcım) açısından yeni bir durum değildir. Dolayısıyla bu açıdan tartışmalı bir husus yoktur. Yenilik, oluşumun içindeki öteki grupların tutumlarındadır. Öyle anlaşılıyor ki, tümünün bir arada umutla sarıldıkları tek şey Kürt yurtsever hareketidir. İşçi sınıfı ve emekçi kitle hareketinin bilinen zayıflıkları, küçük-burjuva devrimci çevrelerin iktidar perspektifinden yoksunluğu ve burdan gelen politik açmazlarıyla birleştiğinde, ortada gördükleri umutsuzluk tablosu içinde ayakta kalabilmek için yurtsever harekete yaslanmak alternatifi kalmaktadır. Ve yurtsever hareketin "Türkiyelileşmek açılımı" açık bir umut kapısı olmaktadır. Böyle bir platformda "siyasal çözüm politikalarına karşıyız" demek, gerçek siyasal yaşamda hiçbir değer taşımamaktadır. Kaldı ki, kimileri omurgasızlığın ve kimliksizliğin teorisini de artık apaçık yapmaktadırlar.

Örtülü polemiklerinde dikkatimizi *"Kürdistan devriminin yarattığı muazzam devrimci olanaklar(ın) mevcut"* iyetine çekenler, bir de bizi "eski ilkellikler(i) tekrarla"dığımız için paylamaktadırlar. Kendilerini çok sorumlu sanan bu akıllılara göre, *"içinden geçmekte olduğumuz süreçte ulusal kurtuluşçu devrim güçlerinde zaman zaman ifadesini bulan 'barış', 'siyasal çözüm'*

vb yaklaşımlar ağır ağır değişmektedir." Bu nedenle, *"Türkiye ve Kürdistan birleşik devriminin stratejik ittifakını gerçekleştirmek için"* gerekli tek şey *"pratik tutum içerisine girmek"*tir. *"Devrim için birliğe ihtiyaç vardır. Devrim için devrimci güçlerin birliğine ihtiyaç var. Çünkü, devrimin asıl motoru ve temel dayanağı onlardır."*

Kendini avutmanın, gerçekleri çarpıtmanın ve işçi sınıfı ve emekçilere karşı sorumluluk duymamanın numunelik örneği olan bu sözler, devrimcilik ve devrimci öncülük iddiası adına ibret vericidir.

Sözü daha fazla uzatmayacağız. Tüm bu iddialar karşısında sadece birkaç soru sormakla yetineceğiz.

PKK "barış" ve "siyasal çözüm" politikalarını "ağır ağır" da olsa ne zaman değiştirdi? PKK bu konuda bir açıklama yaptı da biz mi bihaberiz?

PKK "barış" ve "siyasal çözüm"den "zaman zaman" mı sözetmektedir, yoksa bu '92 yönelişinden bu yana sürekliliği olan, "PKK-PSK protokolü" ile açık ve bütünlüklü bir mahiyet kazanan ve halen de devam eden bir politika mıdır?

"Stratejik ittifak koşulları" sistem içi bir demokratikleşme hedefi üzerinden mi, yoksa Türkiye'de bir toplumsal-siyasal devrimi gerçekleştirme perspektifine göre mi oluşmuştur?

Bizi "ilkellik"le itham edenler, "devrimin asıl motoru ve temel dayanağı" "devrimci güçler"dir sözleriyle kendilerini ne duruma düşürdüklerinin farkında mıdırlar? İşçi sınıfını bir çırpıda "devrimin asıl motoru ve temel dayanağı" olmaktan çıkarabilenler, bu sınıfa ve onun davasına karşı samimi bir sorumluluk duyabilirler mi?

"Kürdistan devriminin yarattığı muazzam devrimci olanaklar"a dikkatimizi çekenler, Türkiye proletaryasının o muazzam devrimci enerjisi harekete geçirildiğinde, devrimci proleter kitle hareketi şahlandığında nelerin olabileceğini hayal edebiliyorlar mı acaba?

Bu kadarı yeter. Dün Gazi ile başı dönenler, bugün siyasal yaşamlarını sürdürmenin tek dayanağı olarak göre göre "Kürdistan devriminin yarattığı muazzam olanakları" görmektedirler. Ama bu aynı siyasal kimlik ve sınıfsal perspektif sahiplerinin '87-91 yılları arasında gerçekte dev hamlelerle gelişen ve devrimci temellerde yükselen ulusal devrimci hareket gerçekliğine gözleri kapalıydı. Çünkü o zamanlar koca bir işçi sınıfı hareketi dalgası vardı. O zaman umut işçi sınıfındaydı.

Gelişmelere bu kadar geriden bakanların, güçsüzlük ve iddiasızlık içinde kıvrananların gerçekleştirdikleri "birlik"i "heyecan ve coşkuyla" sunmalarını anlayışla karşılıyoruz. Ancak, mevcut politik tutumları ve konumlarının, onların kendi sözleriyle "devrimci harekete dayatılan tasfiye planlarının boşa çıkartılması bakımından" bir sonuç yaratamayacağını, aynı akibetin bir başka biçimde yaşanacağını hatırlatmayı devrimci sorumluluğumuzun bir gereği sayıyoruz.

***

Bugüne kadarki deneyimler göstermiştir ki, kurumlaşmış bir güç ve eylem birliği bugün başarılamamaktadır. İlkin, geleneksel grupların bu konuda asgari bir güven ve samimiyetten yoksunlukları böyle bir birliğin önündeki en temel engellerden biridir. İkincisi, güç ve eylem birliklerinin kalıcılaşıp kurumlaşabilmesi için, gerçek mıknatıs görevi görecek bir toplumsal-maddi dayanağa ihtiyaç vardır. Bu, devrimci işçi hareketinden başka bir şey değildir. Ancak böyle bir hareketin birleştirici gücüdür ki, küçük-burjuvaziye mensup değişik devrimci siyasal grupların sorumsuz tutum ve devranışlarına son verebilir. Her kesiminin kendine çekmesi, kendine yontması ancak o zaman etkisiz hale getirilebilir. Devrimin çıkarlarının, davanın gereklerinin gerçek bir ölçü işlevi görmesi böyle sağlanabilir.

Komünistler tüm güç ve enerjilerini böyle bir hareketin geliştirilmesi çabasında yoğunlaştıracaklardır. Sonuçsuz birlik girişimleriyle tüketilecek bir dakikalık zaman, bir damla enerji bile sorumsuzluk olacaktır.

Yanısıra komünistler, gerek yerel düzeyde, gerekse genele ilişkin olarak, somut girişimler, görevler ve etkinlikler çerçevesinde, kurumlaştırma kaygısını gütmeden, devrimci grup ve partilerle her türlü eylem birliğine açık olacak, mümkün olan her yerde ve durumda da bunu zorlayacaklardır.

EKİM

Birlik görüşmeleri raporundan...

(Aşağıda belli bölümlerini yayınladığımız metin toplantıya katılan yoldaşımızın görüşmelerle ilgili olarak örgüte sunduğu rapordur. Raporu mümkün mertebe özel bilgilerden arındırarak ve yalnızca görüşmelerin havası ve seyri konusunda devrimci okura bir fikir vermek üzere yayınlıyoruz.)

(...) MED TV'deki panel öncesi, panele katılan grupların bir "birlik" görüşmesi gerçekleşmişti. Bizim bilinen nedenlerle yetişemediğimiz bu toplantının içeriği, panel başlamadan önce, PKK temsilcisi tarafından bize özetlendi. Yapılan açıklama kısaca şöyle: Türkiye sol hareketiyle güç ve eylem birliği yapmak istiyoruz. Ortak bir devrimci irade ortaya koymak ve bugünkü siyasal süreçlere müdahale edebilmek, bugün her zamankinden daha önemli ve acildir. Bu çerçevede güç birliği bir ihtiyaçtır. Partimiz buna büyük önem veriyor. Bu toplantıda bulunan bütün gruplar (panele çağrılı gruplar) da Güç Birliği'ne sıcak bakıyor ve gerçekleşmesi doğrultusunda hemen somut adımlar atılması noktasında birleşiyorlar. Nasıl bir Güç Birliği, içeriği ve biçiminin ne olacağı üzerine ise önümüzdeki toplantıda tartışacağız.

Toplantıya PKK, EKİM, MLKP, TİKB, TKP/ML, TKP (ML), TKP/Kıvılcım, TDP, DHP, Devrimci Sol ve birey olarak M. Sayın katılmıştı. Toplantıya geçmeden önce TİKB'den bir arkadaş; "Ben önceki toplantıya katılan arkadaşın özürünü bildirmek için geldim. Bizim dışımızdaki nedenlerden dolayı sürece ve tartışmalara katılamayacağız. Bu güçbirliğine karşı olduğumuzdan anlamına gelmiyor. Aksine, gerekli ve olumlu bir adım olarak görüyoruz" dedi. Ardından başarılar dileyerek toplantıyı terketti.

Toplantıyı PKK temsilcisi açtı. Konuşmasına "ERNK olarak değil PKK olarak muhatabız" diye hatırlatma yaparak başladı. Özetle şunları söyledi: İlk biraraya geldiğimizde bir fikir birliğine varmıştık. Herkes birliğin bir ihtiyaç olduğu, bunun pratik olarak örgütlenmesi gerektiği fikrinde birleşmişti. Bugün birbirimizi yormadan, fazla ideolojik tartışmalara da girmeden bir sonuca varmalıyız. Birbirimizi zorlamadan birlikte pratik anlamda neler yapabiliriz ekseninde tartışmak istiyoruz. Geçmişte yaşananlar görülmelidir. İdeolojik tartışmalar farklılıkları öne çıkarıyor, bu da birlik önünde bir engele dönüşüyor. Kendi cephemizde geçmiş tartışmalara girmek istemiyoruz. Bizim de eksiklerimiz oldu, bizden aksayanların farkındayız. Önceki deneyimler üzerinde tartışmak amaca uygun değil. Birbirimizin varlığını ve iradesini kabul ederek, gerekli esnekliği göstererek bu toplantıda sonuca varmak istiyoruz. Programatik ve teorik tartışmalara girmeye gerek yok. Geçmişte hep bu yapıldı, pratikte de adım atılmadığı için birlik girişimleri sonuçsuz kaldı. Şimdi ortak bir eksende birleşmenin imkanları ve zemini vardır. Ortak bir sonuca varalım, kamuoyuna da açıklayalım.

Önerileri ise şunlar oldu:

a) Karadeniz'de birlikte savaşabiliriz.

b) Avrupa'da ortak davranabiliriz.

c) Legal alanda birlikte olabiliriz.

Bizim reformist olarak nitelendirdiğimiz akımlar karşısındaki tutumları ise (birlik sorunu sözkonusu olunca da) bilinenden farklı değil. Yaklaşımı kısaca şöyle: "Reformistlerle olmaz" diye başlamayalım, "neler yapabiliriz" diye başlayalım. Yer almak isteyenler olursa da reddetmeyelim. Ayrıca örgütsüz olan sayısız insan var, bunlar da yer almak isteyebilir ve buna açık olmalıyız. Konuşmasının özünü ise, sözünü ettikleri "gerillayı Türkiye'ye yaymak ya da Türkiyelileşmek" oluşturdu. Bu amaç çerçevesinde Türkiyeli gruplarla hiç değilse bunların bir bölümüyle birşeyler yapmayı hedefliyorlar. Bu anlayış ve bakışaçısıyla Türkiyeli örgütlere nasıl bir rol biçtikleri ve nasıl bir birlik arzuladıkları da anlaşılıyor. "Tartışma değil iş ve karşılıklı denetim, karşılıklı hesap sorma" derken de bunu örnekleyerek somutluyor. (...)

Neler yapabiliriz sorusuna verdikleri cevap ise Avrupa sayılmazsa, ağırlıklı olarak Karadeniz, Toroslar ve Dersim'de gerilla hareketini geliştirmek, açık alanı da değerlendirmek. Metropollerde silahlı eylemler

örgütlemek de hedeflenenler arasında sayılıyor. Yurtsever kitleyi sol hareket değerlendirebilir deniyor. Silahlı mücadele yürütmeyenlerle başka alanlarda başka şeyler yapılabileceği de belirtiliyor. Bununla ne kastedildiği tam açık olmasa da, "biz herşeye açığız" denmek isteniyor. (...) Konuşmacı çok somut konuştuğuna inandığı için başkalarını da çok somut konuşmaya davet ederek sözlerini noktaladı.

TDP ve DHP'nin tutumunu ayrıca yazmaya gerek görmüyorum. Kendi üslupları ile PKK temsilcisinin söylediklerini tekrarladılar.

TKP/ML: "Öncekilerden daha gelişkin bir adım atmış bulunduk"larını belirterek söze başladı. Devamı ise özet olarak şöyle: Günümüzde güç ve eylem birliği çok zorunlu bir ihtiyaçtır. Merkezi yapımız gelişmelere olumlu bakıyor, birliği bir ihtiyaç olarak görüyor. Değişik mücadele alanlarında (Dağda, okullarda, semtlerde, kamu emekçileri ve işçi sınıfı içinde) topyekün bir direnişi örgütlemek gereklidir ve bunun imkanları da vardır. (...)

TKP (ML): Birliğin ne kadar gerekli ve önemli olduğunu belirttikten sonra, bunu başarmak için gerekli koşulların olduğunu ekledi. Herkesin birbirinin varlığını ve iradesini kabul ettiği bir ortamın olduğunu, her bir alanın somutuna ilişkin ve tüm alanları da kapsayan bir birlik olmasının şart olduğunu söyledi. Bu masa etrafında olanlar devrimcidir ve devlete karşıdır, bu da birlik için yeterli bir zemindir, diyerek konuşmasını bitirdi.

TKP (Kıvılcım): "Birlik için herhangi bir koşulumuz yok" deniliyor. Açık mücadele alanları, silahlı mücadele cephesi ve Avrupa cephesi, tüm bu alanları kapsayan bir birlik özlemimizdir. (...) '96 birlik görüşmelerini değerlendirmeyi düşünüyoruz. İlkesiz birlikler tabi ki olmaz. Somut adımlar atmalıyız. Birlik hazır olanlarla yapılmalıdır. Birlik döneme ilişkin devrimci politikalar üretmeli ve sürece müdahale etmelidir.

MLKP: Temsilcisinin söylediklerini aktarmak çok gerekli değil sanırım. Bu ne de olsa onların her zaman gündeminde olan bir sorun: Partimiz bunu her zaman çok önemsedi, üzerine düşeni yaptı, hatta zorlayıcı da oldu. Kimse kendini kandırmamalı, tek başına sürece kimsenin müdahale edemediği, bu durumda edemeyeceği de anlaşılmalıdır. Söylenenlerin özeti ise; birlik günceldir ve ihtiyaçtır. Hemen adım atılmalı, ama bir "kumanda merkezi" oluşturulmalıdır. (...)

Devrimci Sol: Kendi "sorunlarını" anlatarak başladı konuşmasına. Sol içi şiddetten, birlik olunamadığından yakındı. Birlik kültürü yaratmanın kaçınılmaz bir görev olduğunu, bu görevin bu birlik girişimini başarıya ulaştırılarak yerine getirileceğini vurguladı. İlkeli birliklerden yana olduklarını, tartışmalarda bunu gölgelememeye dikkat edilmesi gerektiğinin kendince önemine işaret etti. Ortak bir eksen bulunmalıydı, bu da demokrasi mücadelesi olabilirdi. Ne de olsa bu konuda kimse farklı düşünmüyordu. Ayrıca kitlelere gitmede bu bir kolaylık sağlıyor ve işlevli oluyordu...

Herkes ne kadar önemli bir adımın atıldığını, uzun tartışmaların gereksiz olduğunu, ulaşılan aşamayı pratik bir sonuca bağlamanın gereklerini dile getiriyordu. Nasıl bir birlik, içeriği ve ilkesel çerçevesi ne olacak soruları açıktaydı. Taktik politika, bunun yaşama uygulanması için gerekli esaslar ve eylem birliği planının sözü dahi edilmiyordu. Sanki tüm bunlar zaten konuşulup çözüme bağlanmıştı. Gerçekten de dışardan gelen bir devrimci durumu tamı tamına böyle algılardı. Sözümona herkes çok somut konuşmuştu. Ama ortada somut birşey yoktu ve kimse de bununla pek ilgili değildi. "Somut" olan tek şey birleşen devrimci örgütlerdi ve birlik devleti hedefliyordu.Geriye bunu kamuoyuna deklare etmek kalıyordu.

Bu aşamada söz aldık. Yığınların karşısına birleşik devrimci bir kuvvet olarak çıkmanın gerekli olduğuna inandığımızı, muhatapları doğru seçilmiş, ilkesel çerçevesi çizilmiş, politik platformu doğru tanımlanmış, işçi ve emekçi kitlelerle birleşmeyi, onların devrimci enerjisini açığa çıkarmayı amaçlamış, grupların özel ihtiyaçlarını değil işçi ve emekçilerin devrimci hareketini eksen almış bir birlikten yana olduğumuzu belirttik ve birlik politikamızı anlattık. Geçmiş birlik deneyimlerini, imzalanan protokolleri, son olarak '96 birlik girişimlerinin sonuçları üzerinden de giderek eleştirel bir özet yaptık ve kaygılarımızı dile getirdik. Bütün bunlar üzerinden atlayamayacağımızı, bugünkü birlik tartışmalarına ön deneyimler ışığında bakılması gerektiğini dile getirdik. Politik

platformu tanımlanmamış, ilkesel çerçevesi çizilmemiş, devrim hedefine bağlanmamış birlik girişimlerinin muhatabı olamayacağımızı, "somut konuşma ve teori yapmama" adına işin özünden kaçıldığını, herkesin çok somut konuştuğunu sanmasına rağmen somut hiçbir şeyin konuşulmadığı, hangi zeminde birleşildiğinin bile açıkta kaldığını, birleşmeden önce birleşilecek platformun tanımlanması gerektiğini, bunun ise olmadığını, bu koşullarda kamuoyunun karşısına bir deklerasyonla çıkılması halinde bunun bilinen sorumsuz davranışların yeni bir örneği olacağını ve böyle bir deklerasyonun altına imzamızı koymayacağımızı belirttik. Liberal, ilkesiz birlik platformunu eleştirdik. Herkesin tam da bu işi başardık dedikleri bir ortamda bizim yaptığımız konuşma "bozucu ve bölücü" oldu.

Sözü M.Sayın aldı. Birey olarak konuştu. (Bu liberal zatın birey olarak devrimci örgütlerarası birliğin bir tarafı olarak kabul edilmesi ayrı bir garabet örneğidir.) Bilinen liberal vaazlarından sonra, platforma akıl hocalığı misyonuna uygun olarak sözü şuraya getirdi: "Gerilim Kürtlerle TSK arasındadır, bu görülmeli ve kavranmalıdır. Kürt ordusunu güçlendirmeli, batılılaştırmalıyız." Bir mavi boncuk da bize verdi: "Arkadaşlar haklı, hangi zeminde birleştiğimiz açıkta kaldı, bu saptanmalıdır. Ortak bir zemin bulmak zorundayız." Kendi liberal zemini hazırdı. Arkasında PKK temsilcisi söz aldı. M.Saym'ın konuşmasını onaylayarak, bize de hak vererek, eleştiri ve kaygılarımızı anladıklarını da belirterek, birliğin politik platformunu tanımlamak gerektiğini ekleyen konuşmasını kısa tuttu. Sözü TKP/Kıvılcım temsilcisi aldı. Konuşmasının içeriği ikisinden farklı değildi. Tabii ki ilkeli birlikten ve devrimden yanaydılar. Dahası gönülleri komünizm için çarpıyordu.

TDP ve DHP temsilcileri, konuşmalarına, "arkadaşların dediği gibi" ile başlayıp "arkadaşların söylediklerine katılıyoruz" diye bitirdiler. Açık bir tarzda görülen olgu şuydu: PKK, TDP, TKP/K, DHP ve M.Saym blok olarak davranıyor, ortak bir davranış birliği sergiliyor ve ötekileri etki sahalarına almaya çalışıyorlardı. Zorlandıkları söylenemez. TKP/ML temsilcisi "siyasal çözüm" eksenli birliği doğru bulmadıklarını söylese de, bu "ayrıntı"yı çok da önemsemedikleri anlaşılıyordu. Birleştiklerine inandıkları bir sırada işler karışmıştı ve herkes "zemin" aramaya başlamıştı. Neyseki "zemini" bulmakta fazla güçlük çekmediler. Çözümcülerin önerdikleri "Demokrasi mücadelesi platformu"! Birliğin adına da "Devrimci Birleşik Güçler" denildi mi mesele kalmayacaktı. Ama iş bir kere karışmıştı. Demokrasi, barış, reformizm, devrim, iktidar kavramları tartışmaya yeni bir boyut kazandırmıştı. Birlik elbetteki devrimcilerle, devrimci amaçlar için devletin yıkılması hedefine bağlanacaktı. Anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şovenist olacaktı. Ama demokrasi mücadelesi ve önemi; barış talebi, kanın akmaması gibi meseleler de görülmeliydi. Bize yapılan bu "hatırlatmalar" üzerine yeniden söz aldık. Demokrasi mücadelesi sorununa nasıl baktığımızı anlattık. Demokrasi, barış, akan kanın durdurulması gibi sorunumuzun olduğunu, ama bütün bunları sermaye iktidarının devrilmesi genel stratejik hedefine bağladığımızı, önceliğin devrimci iktidar mücadelesi olduğunu belirttik. PKK temsilcisi söylediklerimizin etkisini kırmaya dönük diplomatik bir konuşma yaptı: Bazı arkadaşlar fikirlerini ortaya koymada başarılı olabilirler, söylenenler kulağa hoş da gelebilir. İdeolojik zemini doğru da konulabilinir. Ama ideolojik olarak doğru gibi görünenler pratikte doğru olmayabiliyor. Artı arkadaşın söyledikleri anlamlı ve önemlidir. Ama bu fikirler örgüt birliğini tartışmak sözkonusu olunca geçerlidir. Biz ise burada güç ve eylem birliğini tartışıyoruz.

Söylediklerimiz genel kabul görmüştü! "Kimse bunlara karşı değil" deniliyordu. Bu durum karşısında doğrusu biraz şaşkındık. Çok kısa bir konuşma yapmak durumunda kaldık. Söylediklerimizin doğru anlaşılıp anlaşılmadığı noktasında kaygılarımızı dile getirdik ve söylediklerimizi maddeleyerek özetlemek istediğimizi söyledik:

a) Siyasal çözüm ve toplumun demokratikleştirilmesi eksenli birlik sözkonusu olamaz.

b) Emek-Barış-Özgürlük bloku olarak ifade edilen platformun muhatabı değiliz.

c) Reformist akımlarla birlik sözkonusu olamaz, devrim hedefi karartılamaz.

d) Sol hareketin kültürü, alışkanlıkları ve

davranışları soruna daha ihtiyatlı bakmamızı gerektiriyor. Bu konuda da kaygılarımızı dile getirmek durumundayız. Böyle bir muhasebe yapılmalıdır.

Bunlar reddedilecek ve birleşilmeyecek meseleler değildi. Kaygılar sözkonusu olunca da anlaşılmayacak bir durum yoktu. Çünkü herkesin kaygıları vardı. İkinci toplantıya bir bildirinin hazırlanarak gelmesi kararlaştırıldı ve toplantı bitti. "Bunlar sorun değil" derken PKK'li arkadaş içtenlikliydi. Çünkü onu ilgilendiren gerçekten de sadece birleşilmesi gerektiğiydi. Bunun nasıl bir birlik olduğunun önemi yoktu. Devrim ya da demokrasi denmiş, siyasal çözüm ya da iktidar hedefli denmiş bunlar önemli değildi.

İkinci toplantı

PKK temsilcisi: Sanırım konuşulacak fazla birşey kalmadı, önceki toplantıda herşeyi tartıştık ve fikir birliğine vardık, sevindirici bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz, bildiriyi okuyalım gerekli düzeltmeleri yapıp sonuçlandıralım, dedi. Tam bildiri okunacaktı ki başka bir "engel" çıktı. MLKP, Devrimci Sol'la aynı metne imza atmayacaklarını açıkladı. "Üç toplantı yapılmış, sorunlar dostça tartışılmış, ortak paneller yapılmış, birliğe imza atma aşamasına gelinmiş, herhangi bir sorun çıkmamış"tı. Bugüne kadar bu tutum neden dile getirilmedi, şimdi sırası mıydı? MLKP'li bu sorunu PKK ve Partizancı arkadaşlarla konuştuklarını, ama platforma getirmediklerini, bunun hata olduğunu, fakat değişen bir şeyin de olmayacağını söyledi. Bunun üzerine orta yol, ara çözümler aranmaya başlandı. Ama bulunamıyordu. PKK temsilcisi soruyor: "Bu arkadaşları karşı-devrimci mi görüyorsunuz?". "Hayır ama, politik bir çevre olarak görmüyoruz, güçleri yok" deniliyor. PKK temsilcisi: Kimin politik bir çevre olup olmadığına, kimin güç sahibi olup olmadığına karar vermek birilerinin hakkı olmamalıdır, bu tür tartışmalar gereksizdir, diye tepkisini dile getirdi. (...)

Ama bir biçimiyle MLKP ikna edilmeliydi. Bu nedenle de bu anlamsız tartışma kısır bir döngü içerisinde uzayıp gitti. Garip garip öneriler ve tuhaf tartışmaların arkası gelmiyordu. Söz almak ihtiyacı duyduk. Aslında konuşmamızı bildiri okunduktan sonra yapmayı düşündüğümüzü, ama mevcut tablo sözkonusu olunca konuşma ihtiyacı duyduğumuzu belirtik. Burada sürdürülen tartışmalar üzerinden bakıldığında da kaygılarımızın isabetli olduğunu, devrimci birlik politikası ne olmalıdır sorusu gündeme gelince "teori yapmayalım" diye burun bükenler, devrimci tartışma yöntemini küçümseyenler, anlamsız ve hiçbir değeri olmayan meseleler sözkonusu olunca saatleri bulan bir tartışma sürdürebiliyorlar. İşte sol hareketin gerçek konumu ve tablosu budur. Biz bu kültürü, bu davranış tarzını iyi tanıyoruz. Bunu '98 1 Mayıs'ında da gördük, yapılan başka birliklerde de gördük. Pratik örneklerden de giderek nispeten uzun bir konuşma yaptık ve ihtiyatlı davranmakla ne kadar haklı olduğumuzu, birlik gibi ciddi bir sorun sözkonusu olunca daha sorumlu davranmak gerektiğine olan inancımızı dile getirdik. Tablo gene karışmıştı. PKK temsilcisi "Ekimci arkadaşın yaptığı konuşma platformun moralini bozuyor, durum çok da kötü değil, umutsuz olmamak lazım." diyerek bozulan moralleri tazelemek istiyordu. MLKP'liye de dönerek bir çözüm formülü önerdi: "İmza atın ama altına da şerhinizi düşün" diyerek toplantıya ara verildi. Ara görüşmelerde herkes bizi ikna etmeye çalışıyordu. Bazıları birlik platformunda olmamızı önemsediklerini, birleştirici olabileceğimizi, platformunda istediğimiz noktaya geldiğini söylüyordu. Kimileri de "bildiri okunduğunda görülecektir ki sizin söyledikleriniz yer alıyor, daha ne isteniyor ki?" "Bizim de ciddi kaygılarımız var, ama buna rağmen denenmelidir, ayrışma öyle yaşanmalıdır" vb. Toplantıya başlandığında bildiri okundu. Görüşlerimizi yeniledik ve katılmayacağımızı belirttik. Fakat etkinliklere katılabileceğimizi, ortak bir takım eylemliklerde yer alabileceğimizi belirttik

Son toplantının ortalarında gelen TKEP/L temsilcisi arkadaş EKİM'e katıldığını söylemekle yetindi. "Bildiri okunsun siz de dinleyin, Ekimci arkadaşın söylediklerine katılacaksanız öyle katılın, bildiri belki fikrinizi değiştirir" telkinleri sonucu değiştirmedi. Tartışma MLKP ile Çözümcüler arasında bir anlaşmanın sağlanması çerçevesinde devam etti, sonuca ulaşılamadı ve yeniden ara verildi. Bu aşamada tartışmaların bundan sonraki bölümüne katılamayacağımızı belirterek platformu terkettik.

Sınıf hareketinin engelleri ve ileri işçilerin tutumu

İzmir Çiğli'de kuruluş çalışmaları yürütülen İşçi Dayanışma Derneği (İDAD) kurma çalışmaları, öncü işçilerin kendilerini sınıfın örgütsüzlüğü başta olmak üzere sınıf hareketinin sorunlarına karşı sorumlu hissederek, bu sorumluluğun devrimci bir çalışma gerektirdiği yönünde ortak insiyatif koyma çabasının ürünü bir girişimdi. Fakat pratikte derneğin kullanılış biçimi küçük burjuva devrimciliğine özgü bir şekilde gerçekleşti. Sınıfa dönük çalışma ve sınıfı örgütleme iddiaları sözde kaldı. Dernek çalışmasının ilk dönemlerinde, ağır sanayi kollarında çalışan işçilerin belirli bir katılımı ve aktivitesi vardı. Böyle bir derneğin bölge açısından bir ihtiyaç olduğu konusunda da hem fikirdiler. Fakat bu tür oluşumların hemen her zaman karşılaştığı türden sorunlar burada da ortaya çıktı. Dernek girişimcileri etkisinde kaldıkları ya da mensubu oldukları grupların müdahalesiyle dar grupçu bakışlara esir oldular. Sınıfa dönük politik faaliyetin yerini kısır tartışmalar aldı. Bu durum verimli bir çalışmanın önünü tıkadı. Asıl gövdeyi oluşturucak öncü işçilerin sayısını azalttı. Dernek faaliyeti ise bazı günlerde etkinlik düzenlenleme derekesine indirgendi.

Yaklaşık 50 binin üzerinde işçiyi kapsayan Çiğli bölgesinden Yeni Foça'ya kadar olan metal, tekstil, plastik fabrikalarında çalışan kitleye baktığımızda örgütsüz ve birbirinden habersiz, kendi içinde atomize olmuş haldedir. Dernek bu gerçekliğe müdahalenin bir aracı olursa işlevsel olabilecekti. Öncelikle büyük fabrikalardan başlayarak geniş işçi kitlelerini örgütleyip harekete geçirmeyi hedefleyebilirdi. Dernek kendi faaliyetini bu temel üzerinde örgütleyip üyelerini de kendi çalışma alanlarına bu temelde yönlendirebilseydi, kısır tartışmaların dışında kalmayı başarabilirdi.

Gerek dernek, gerek çeşitli işçi örgütlenmeleri (işyeri komitesi, kurultay girişim platformu, direniş veya grev komiteleri vb.) gerekse sendikal örgütlenmenin her alanında karşımıza benzer bozguncu girişimler çıkıyor. Devrimcisi ve reformistiyle küçük-burjuva siyasal çevreler bu örgütlenmelere sınıf kitlelerini örgütleyip harekete geçirmenin, devrimci bir işçi sınıfı hareketi geliştirmenin birer mevzisi olarak değil, kendi siyasal varlıklarına bir etkinlik alanı açmak pragmatizmiyle yaklaşıyorlar. Sınıfın ileri unsurları da bu cenderede sıkışıp kalıyor ya da kalabiliyorlar.

Bazı ileri unsurların sınıf bilinci ve bunun ürünü bir davranış çizgisinden uzak, küçük—burjuva ideolojisinin esiri bir platforma takılıp kalmaları, onları kendi sınıflarının çıkar ve özlemlerine de yabancılaştırmaktadır. Böylesi arkadaşlar bir taraftan '80 öncesinin militan ruhu, heyecan ve mücadeleciliğinden söz ediyorlar. Fakat bir yandan da sermaye iktidarının zulmünün arttırdığı bu dönemde "kitlelerin pasifliği" gerekçesine sığınarak militan bir önderlik pratiği ortaya koymaktan geri duruyorlar. Düzen sınırları içindeki konumlanışı meşru ve gerekli görürcesine, bir reklam partisi olmaktan öte işçi sınıfı için hiçbir şey ifade etmeyen ÖDP'de kalabiliyorlar. Devletin saldırılarına karşı güçlü duruş çabası içinde olamıyorlar. Devletin ehlileştirme politikasına karşı cepheden bir duruşu varetmek için çabalamıyorlar. Bu aynı yaklaşımlar kendini dernek çalışmasında da gösteriyor. Dernek çalışması içinde söylemde ileri, pratik faaliyet içerisinde ise kayıtsız bir tutum alabiliyorlar.

İDAD'ın çalışmasına ilişkin başlangıçta da duyduğumuz kaygılar kendini bir süre sonra açıktan gösterdi. İDAD'm sınıf politikasından yoksun oluşu, politik grupların derneği kendi grupçu hesaplarına alet etmeye çalışması, dernek faaliyetinin semt eksenli bir rotaya oturması, kısır çekişmelerin de zeminini döşedi. Bir takım küçük hesaplar, kişiler üzerinde yoğunlaşan düzeysiz bir takım tartışmalar,

(Devamı s.22'de)

Tekstil/konfeksiyon sektörü ve çalışmamızın genel durumu

Tekstil ve konfeksiyon işkolu, '80 sonrası süreçte izlenen ihracata dönük politikalarıyla gelişen ve yaygınlık kazanan bir sektördür. Tekstil sektörünün ihracata yönelik üretim ve imalatında esas şansı ucuz işgücü olmuştur. Sermayenin dış pazarda pay kapabilmek için izlediği politika da aslolarak sömürünün yoğunlaştırılmasında ifadesini bulmuştur. Özellikle konfeksiyon alanında ücretler alabildiğince düşük tutulmuş, 8 saatlik işgünü hemen hiç uygulanmamış, normal mesai saatleri genellikle 10-12 saat olarak konulmuş, zorunlu mesailer bir kural olarak uygulanmış, mesai ücretleri ise ödenmemiş ya da geciktirilerek kesintili biçimde ödenmiş, sosyal hakların sözü dahi edilmemiştir. Sendikal örgütlülük ve sigorta hakkı ise zaten fiilen yasak sayılmıştır.

Tekstil sektörünün büyük işletmelerinde ve entegre tesislerinde sendikal örgütlülük mevcuttur. Çünkü tekstil öteden beri sanayide önemli bir yer tutmuştur. İşçiler büyük işletmelerde uzun süre sendikal örgütlenme mücadelesi vermişlerdir. Nihayet bu hak kopartılıp alındığında ise bu kez de sarı sendikacılık devreye sokulmuş, sendikal çeteler eliyle sendikal örgütlülük bir başka biçimde boşa çıkartılmıştır. Özellikle 12 Eylül generalleri bu açıdan sermayeye kusursuz bir hizmette bulunmuşlardır.

Sendikal çetelerin egemenliği ellerine almasından sonra da büyük işletmelerin uzun süre örgütsüz kalamayacağı üzerinden yapılan hesaplarla Teksif sendikası doğrudan işveren eliyle getirilmiştir. DİSK'in yeniden açılması ise olumlu hemen hiçbir işlev görmemiştir. DİSK ağaları DİSK'te işçilerden toplanarak biriktirilen zenginlikleri talan etme çabası içinde olmuşlardır. Sözümona örgütlülük adına yaptıkları tek şey, ileri işçi kesiminin konfeksiyon alanındaki sendikal örgütlülük girişimlerini kontrollerine alıp, bunu sermayedarlara pazarlama çabası olmuştur.

Konfeksiyon ağırlıklı üretim yapan orta ölçekli işletmeler ise yoğun bir örgütsüzlüğü yaşamaktadırlar. İş ve yaşam koşulları son derece ağırdır. Yine bu işletmeler ihracata yönelik çalıştıklarından ve aynı zamanda daha küçük işletmeler olmalarından dolayı sömürünün yoğunluğu da artmaktadır. Sektörde yaşanan sendikalaşma/örgütlenme çalışmaları ve direnişler daha çok orta ölçekli işletmelerde gerçekleşmektedir.

Tekstil/konfeksiyon sektörünün son dönemlerdeki yönelimi daha çok taşraya doğru genişleme şeklindedir. Bunun sonucunda değişik illerde tekstil ağırlıklı organize sanayi bölgeleri kurulmakta ve büyük işletmeler açılmaktadır. Bu yönelimi hiç kuşkusuz sermayenin ucuz işgücü iştahı belirlemektedir. Çünkü metropollerdeki işletmelerde çalışan işçilerin uzun süreli mücadeleleri belli bir mücadele geleneği ve işçilik bilinci oluşturmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarak ücretlerde eskisine oranla kısmi bir artış da sağlanmıştır. Yer yer kısmi bazı sosyal haklar tanınmak durumunda kalınmıştır.

Bunun yanısıra taşra eğilimini belirleyen bir diğer faktör, işçilerin asgari yaşam standartlarının daha düşük olması ve doğallığında bunun ücretlere de yansımasıdır. Özellikle tercih edilen orta Anadolu ve Trakya bölgesi sözkonusu olduğunda, toprakla bağlar ve geri bilinç bunları tamamlayan diğer faktörler olmaktadır.

Mücadele dinamikleri

İşkolundaki işçi hareketinin yükselmesi özellikle '90'lı yıllarda hız kazanmıştır. Çalışma koşullarının son derece ağır olması, sömürünün yoğunluğu sektörün işçilerini harekete geçiren en önemli nedenlerdir. Sendikalaşma faaliyetiyle kendisini gösteren ve sonunda direnişlere neden olan hareketlilik belli bir yaygınlık eğilimi göstermiş ve öncü bir işçi kuşağının oluşmasına yolaçmıştır. Fakat

sendikal örgütlenme çalışmalarının genellikle başarısızlığa uğraması, özellikle sözünü etteğimiz işçi kuşağında gerilemeye, sorunlar karşısında kayıtsızlığa, mücadeleye karşı güvensizliğe ve ümitsizliğe yol açmıştır. Bu nedenle bu kesim genel planda bir hareketsizlik içindedir. Güvensizlik ve çaresizlik büyük bölümüyle kalifiye işçiler durumundaki bu öncü kuşağı bireysel kurtuluş yollarına itmiş, kimileri küçük işletmeler açma yoluna gitmiş, fakat tekeller karşısında tutunamayarak ellerindekileri de kaybetmişlerdir. Doğal olarak yapacakları tek şey dönüp yeniden işçilik yapmak olmuştur.

Sözünü etteğimiz öncü kuşak tümüyle kaybolmuş değildir. Hala sektörün değişik işletmelerinde çalışmakta, fakat öncülük misyonlarından en azından bir dönem için "feragat etmiş" bulunmaktadırlar. Fakat yine de bilinmelidir ki, herhangi bir direniş sürecinde sonradan da olsa çalışmaya girmekte ve deneyimlerinin de verdiği imkanlarla sürece yön vermektedirler. Eklemek gerekiyor ki, "yön verme" girişimleri bugün için genellikle olumsuz olmaktadır. Bedel ödemeyi gerektiren bir mücadele ihtiyacı, güvensizlik, inançsızlık ve dayanabileceği bir örgütsel yapının (sendikal ya da siyasal) yoksunluğuyla birleştiğinde, titreklik egemen bir eğilim olmaktadır.

Genç işçilerin yoğunluklu olarak çalıştığı bir alan olması itibarıyla sektör çalışması belli avantajları ve dezavantajları içiçe taşımaktadır. Avantajlıdır, çünkü gençliğin verdiği bir dinamizm vardır. Dezavantajlıdır, çünkü bilinç zayıflığı ya da bilinçsizlik ve deneyimsizlik genç olmanın toyluğuyla birleştiğinde, şekilsiz ve yönsüz yürüyen çalışmalar yaygınlaşmaktadır. Buna bir de sektördeki sirkülasyonu eklemek gerekir. Sektördeki bu dezavantajları ortadan kaldırmak, bu alandaki hareketin sağlıklı geliştirilebilmesi için bir zorunluluk durumundadır.

Çalıma koşullarının ağırlığı ve sömürünün yoğunluğu sürekli olarak sektördeki mücadele dinamiğini mayalamaktadır. Onun içindir ki, işçi hareketinin en durgun olduğu dönemlerde dahi tekstil/konfeksiyon bir hareketliliği yaşayabilmektedir.

Daha önce sözü edildiği gibi, yaşanan yenilgiler nedeniyle bir suskunluk ve hareketsizlik dönemi yaşansa dahi, bu sektörün özelliğinden dolayı bu çok uzun süreli olmamaktadır. Son süreçte yer yer yaşanan örgütlenme ve direnişler bunun göstergeleridir. Fakat tepkiler bir hazırlık evresinin ürünü olarak değil de anlık patlamalar biçiminde geliştiği için, sert mücadelelere dayanma imkanlarından yoksun olmaktadır. Sözü edilmesi gereken bir husus da direnişlerin daha çok saldırıya karşı savunma şeklinde gelişmesidir. Bu ise hareketi geri mevzilerde tutan bir başka faktördür.

Tekstil/konfeksiyon işkolunda acil sorunlar

Tekstil/konfeksiyon alanının acil sorun ve taleplerini insanca çalışma ve yaşama koşullarının elde edilmesi olarak ifade etmek mümkündür. Sözkonusu işkolunda işçi sınıfı hareketinin geliştirilmesi sigorta ve sendika hakkının elde edilmesi, zorunlu mesailerin kaldırılması, sefalet ücretlerine dur denmesi, çalışma ve işgüvenliğinin elde edilmesi vb. taleplerden bağımsız ele alınamaz. Sözünü ettiğimiz bu yakıcı sorunlarla sınırlı bir faaliyetin işçi sınıfı hareketliliğinin devrimci siyasal temellerde geliştirilebilmesi için yeterli olmadığını belirtmek elbette gereksizdir. Ama bu yakıcı talepler uğruna bir mücadelenin örgütlenmesinden bağımsız sözümona bir siyasal faaliyet ve siyasallaştırma çalışması da düşünülemez.

Sözünü ettiğimiz acil taleplerin elde edilmesini salt iktisadi ve sendikal taleplerle sınırlı olarak ele almak yanlıştır. Patronların ellerinde bir kılıç gibi salladıkları 13. ve 17. maddeler başta olmak üzere çalışma koşullarını düzenleyen yasalar tümüyle patronların çıkarlarını kollamaktadır. Sendikal örgütlenme girişimlerii tensikatla karşılandığı gibi, buna gösterilen tepkiler de anında karşısında polis ve jandarmanın zulmünü bulmaktadır. Anayasal bir hak olan sendikal örgütlenme girişimleri "terör örgütü" muamelesine tabi tutulmaktadır. Kısaca anlatmaya çalıştığımız şudur: Ekonomik, sendikal ve demokratik talepler içiçedir. Hoşnutsuzluk ve öfke bu bütünlük gözetilerek yönlendirildiğinde hareket doğru bir mecraya çekilebilir.

Talepler ele alınırken, kapitalist sistem ve

bu sistemin sürekli olarak kölelik koşullarını ürettiği gerçekliğini özel bir tarzda işlemek gerekiyor. İşçi kitleleri sözünü ettiğimiz acil taleplerler uğruna mücadele içerisinde bizzat kendi özdeneyimleri temeli üzerinde eğitildikleri ölçüde devrim ve sosyalizm mücadelesine de kazanılabilirler. Taktik olanın her zaman stratejik olana tabi olduğu gerçeğinden hareket ederek, stratejik olanı güçlendirmek ve beslemek devrimci siyasal faaliyetin hareket noktasıdır.

Bu perspektifimiz örgütlenme çalışmamız gibi propaganda-ajitasyon faaliyetini, araçların kullanımı da şekillendirmektedir. Sektör çalışmasında kullanılan özel sayılar, bülten ve diğer materyallere yön veren bu anlayıştır.

Tekstil çalışmasının sorunları üzerine

Tekstil çalışmamızın hız kazanması 3.Genel Konferans sonrası sürece denk düşmektedir. Özellikle bülten adımından sonraki süreç hedefli birim çalışmasında mesafe aldığımız bir dönem oldu. İşkoluna yönelimin yeni olmasına karşın, çalışmadaki kısmi başarı kendisini çalışılan fabrikalardaki örgütlenme ve direnişlerde gösterdi. Ten, Darsa, Özel Tekstil, Öz-Tek, Beybi bunlardan bazılarıdır. Sonraki süreç de çalışmanın belli bir genişlemeye girdiği bir dönem oldu. Fakat şunu açıklıkla belirtmek durumundayız. Özellikle son bir yıllık faaliyet beklediğimiz ve istediğimiz düzeyde gerçekleşmemiştir.

Bunun nedenlerini irdeleyelim. Belli bir güç birikimi sağlanmış, etkin bir kitle çalışması yürütmenin olanakları yaratılmıştı. Artık sadece dipten dibe süren bir çalışma değil, çalışmayı güçlendirip genişleten ve ona yani ufuklar açan bir sürece girilmesi çalışmanın geleceği için kesin bir gereklilikti. Fakat, deneyimlerimiz de gösterdi ki, siyasal temeli yeterince güvenceye alınmamış bir çalışmanın savrulma riskleri çok büyüktür. Bizde ortaya çıkan problemin asıl kaynağı budur. Güç niceliğinin bu niceliği sürükleyecek bir nitelikle bütünleştirilememesi ve bunun sağlam bir temele oturtulamaması bu zaafa kaynaklık etti. Etkin bir kitle çalışması için ilgili alanda konumlandırılan önplandaki güçlerin ciddi ideolojik-siyasal zayıflıklar taşıdıkları çok geçmeden açığa çıktı.

Yönlendiricilikte kolaylık yaratması için düşünülen tedbir ve yöntemler ise açık bir merkezkaç eğilimine dayanak oldu. Bu durumun bir sonucu olarak çalışma giderek ekseninden kayma eğilimi içine girdi. Araçları işlevsizleşmeye başladı. Kendini üretmekte zorlandığı ölçüde çalışma sorunlar biriktirmeye başladı. Ve nihayet bu durum bir tahribat girişimine de zemin yapılmaya çalışıldı.

Sözkonusu istikrarsızlıkta, deşifrasyon gibi zorunlu tedbirler gerektiren sorunların yanısıra sektörden kaynaklanan işçi sirkülasyonu gibi nesnellikten gelen açmazların da payı elbette olmuştur. Fakat asıl üzerinde de durulması gereken, bu alanda rüzgara kapılma biçiminde yaşanan kendiliğindenciliktir.

Genel faaliyetin genç işçiler üzerinde bıraktığı olumlu etki ve bazı güçlerin bunun üzerinden yönelimleri kolaycı yaklaşımları beslemiş, asıl zor olan birim örgütlenme çalışmasından uzaklaşmayı ya da yeterince gözetmemeyi getirebilmiştir. Bu yaklaşım ise çevreci ve şekilsiz bir örgütlenme çalışmasına yolaçmış, bunun üzerinden kolay kazanılan güçler ise yine kolayından uzaklaşmıştır.

Kurultay çalışmasıyla yoğunlaşan genel faaliyet ise, fabrika/birim örgütlenmesi gereğince gözetilmediği için bu tarzı besleyen ek bir faktöre ve bir kalkana dönüşebilmiştir.

Birim çalışması ve genel/alan çalışmasının bütünleştirilebilmesi

Tekstil çalışmasında hala da aşılamamış olan ve kendisini hissettiren çalışma tarzı, birim çalışması ile genel çalışma arasındaki bağın yeterince kurulamamasıdır. Oysa bu her ikisinin birbirini güçlendireceği unutulmamalıdır. Bir dönem genel sesleniş üzerinden belli bir yönelim olmuş ve yeni güçler çevremize gelmiştir. Fakat burada özellikle üzerinde durulması gereken bir yön var. Belli bir genel seslenişten etkilenmiş ve bize yönelmiş güçler nasıl şekillendirilebilir? Nasıl daha aktif bir sürece sokulabilir? Bu sorunun cevabı aslında son derece basittir. Bu güçleri seçilmiş birimler temelinde bir faaliyete yönlendirerek ve bizzat yürütülen faaliyet içerisinde dönüştürerek bu başarılabilir. Bu başarılamadığı noktada, gelen güçlerin bir

dönem çevremizde kalıp daha sonra gideceği unutulmamalıdır. Birim faaliyeti temelindeki bir örgütlenme süreci içinde kazanılmadıkları noktada, yönelenlerin hangi bakışaçısıyla geldikleri ve nasıl bir arayış içinde oldukları tartışmalıdır. Çünkü somut bir çalışma içinde kazanılmadıkları koşullarda, faaliyetin kendisini üretebileceği bir düzey yakalanamamaktadır. Fakat bu söylenenlerden şöyle bir sonuca da varılamaz: "Genel faaliyetle kazanılan güçler değerlendirelemez." Değerlendirebilme yetisi sürdürülen çalışmanın niteliğiyle belirlenir. Vurgulanmak istenen, alana yönelik genel çalışmayla yaratılan etkinin birimlerdeki çalışmayı güçlendirebilmesidir. Fabrika ayağının boş kaldığı ya da yeterince gözetilmediği ve ısrar edilmediği noktada genel etkinin uzun erimli olamayacağı bilinmelidir.

Genel seslenme ve alan üzerinden belli dönemlerde yürütülen çalışmamızda bir zorlanma yaşanılmamıştır. Fakat fabrika çalışmalarında bir istikrardan söz etmek mümkün değildir. Onun içindir ki, çubuğu birim çalışmasına daha fazla bükmek ve bu zeminde ısrarlı olmak bir zorunluluktur.

Her iki alan (birim/genel) çalışmasını da birleştirebilecek araçlarımız mevcuttur. Bülten bunlardan yalnızca birisidir. Yine bültenlerin özel sayıları, bu çerçevede etkin kullanılabilecek araçlarımızdandır. Fakat legalitenin kullanımından gelen kolaycılığa da düşmemek gerekir. Bugün için ve elbetteki bu alana özgü olarak dikkat çekilmesi gereken husus öncelikle yeraltına dayalı çalışmanın zaman geçirilmeksizin güçlendirilmesidir. Bu yapılmadan legalitenin etkin kullanımına dikkat çekmek yaşanılan süreçten birşey öğrenmemek demektir. Çalışmanın neden belverdiğini görememek, çubuğu doğru yöne bükememek demektir. Tüm bunlardan legaliteyi gereğince kullanabildiğimiz gibi bir sonuç elbette çıkartılamaz. Bu alanda da çalışma ciddi sorunlarla yüzyüzedir. Fakat bu alanın taşıdığı zaafların asıl nedenlerine baktığımızda, karşı karşıya geleceğimiz husus bir kez daha faaliyetin temelinde yatan boşluklardır. Legalite bir istismar alanıdır. Çalışmanın geleceğini teminat altına alacak olan ise ihtilalci perspektif ve illegal temeldir.

Bültenin kullanımı konusunda tekstil faaliyetini sürdüren tüm yoldaşlarımız düşünmelidirler. Bülten tekstildeki genel politikayı çok daha yalın bir şekilde tekstil işçilerine ulaştırmanın bir aracıdır. Bu yayın birim özelindeki çalışmanın politikasını yansıtan, onu derinleştiren, deneyimleriyle öğreten bir içerikle kullanılmalıdır. Eğer bülten örgütlenmenin bir aracına dönüştürülemezse işlevsizleşecektir. Alana uygulanacak politikalar özgülleştirilemediği ve derinleştirelemediği durumda bu aracın tekstil işçileri üzerinde bir etki yaratması, sahiplenilmesi, sorunlara çözüm olması beklenilmemelidir. O halde bültenin kullanımı, içeriği, dağıtımı bu bakışla değerlendirilmelidir.

Birim/fabrika çalışması

Sınıf çalışmasında fabrika çalışması temeldir. Hiç kuşkusuz ki temel olması bir tercih nedeni değil, sınıfın üretimde tuttuğu yerden gelmektedir. Ve yine kapitalist üretim içinde, üretim ilişkilerinin somutlandığı, sömürünün en çıplak gözle görülebildiği, bu çerçevede de kamplaşmanın en somut yaşandığı alandır. Kapitalist-işçi ilişkileri, sendika bürokrasisi-işveren ilişkileri, işçi-sendika ilişkisi, öncü-kitle ilişkisi somut karşılıklarını fabrika zemininde bulur. Özellikle direniş, grev gibi tutum alınması gereken ve bu tutumların, eğilimlerin net göstergelerini oluşturdukları durumlarda daha açık yaşanır. Dolayısıyla fabrika zeminine dayanan çalışma her dönem için yakıcı bir zorunluluktur. Tekstil çalışması üzerinden bakıldığında bu alandaki zaafa daha önce değinilmişti. Sektördeki işçi sirkülasyonundan da beslenen hedefsiz fabrika çalışmasına bir an önce son verilmeledir. Seçilen hedef fabrikalarada çalışmaya özen gösterilmeli ve işten kaynaklanan kötü işkoşulları karşısında mutlaka direngenlik gösterilmelidir. Bir komünist kuşkusuz ki o fabrikanın koşullarını bilerek çalışma yürütür. Ve esas olan o koşulları değiştirmek üzerinden gösterilecek ısrardır. Seçilen çalışma alanlarında zorunluklar dışında mutlaka içerden çalışma konusunda inat edilmelidir. Herhangi bir nedenle dışına düşüldüğünde ise o fabrikaya yönelik faaliyet sürdürülmeli, içerden ve dışardan süreklilik kazanmasının zemini

yaratılmalıdır. Fabrika çalışmalarına uzun erimli bakılmalı ve kolay yoldan başarı sağlama eğilimi kesin bir tarzda terk edilmelidir. Bundan sonraki tekstil çalışmasında parolamız "azim, istikrar ve kazanım" olmalıdır. Bu bakışla sürdürülecek çalışmanın başarıya götüreceği, tersi durumda ise dağılmanın ve şekilsizliğin süreceği bilinmelidir.

Faaliyetin çeşitli cephelerden koordineli bir tarzda yürütülmesi bir başka acil müdahale gerektiren sorundur. "Açık" ve "kapalı" çalışmaların değişik kulvarlarda ve değişik alanlarda yürütülmesi açık bir amatörlük göstergesidir. Böyle bir çalışmada faaliyetin birbirini besleyip güçlendirimesi beklenemez. Taktik olan stratejik olana hizmet edemez. Söz planında ne kadar değişik söylenirse söylensin, farklı kulvar ve değişik alanlar kendi mantığını üretir.

Ancak bu perspektifler temelinde yürütülecek çalışma tekstil çalışmasında kalıcı kazanımlara dönüşebilecek ve sektöre katacağı itilimle de geneli üzerinde çok daha kalıcı etki bırakabilecektir. Burada bahsedilmek istenen nicelikten çok niteliktir. Bu temelde örgütlenmiş birkaç birimin önemi yadsınamaz.

Kazanacağımız güçlerin bir örgütlenme çalışması içinde kazanılması ise ayrıca önem kazanmaktadır. Çünkü bu faaliyet içinde kazanılacak güçler doğal olarak belli bir deneyimden geçecekleri gibi, deneyim kazanırken şekillenecek ve mücadele içinde öne çıkaracak unsurları içerecektir. Öncüleri kazanacağı gibi daha geride duranlar için de tanımlı bir alan çalışması olacaktır. Bu tarz bir çalışma içinde kazanılacak güçlerin daha sonraki süreçte de aktif, katılımcı ve örgütleyici unsurlar olacağı açıktır. Bunun içindir ki, istikrarlı bir örgütlenme ve istikrarlı alan çalışması ilişkisi, birimlerde derinleşen bir faaliyet, kalıcı ilişkiler zemininde kurulabilir.

Tekstil çalışmasının güçleri ve ihtiyaçları üzerine

Çalışmamızı sürdüren yoldaşlar genç, deneyimsiz ve yeni güçlerdir. İdeolojik yetersizlik ve eğitim ihtiyacı üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir. Bu özelliklerinden dolayı yakın önderlik ihtiyacı bu alanda yakıcı hale gelmektedir. Güçlerimizin çalışmaya hazırlanmasında hem pratik yönlendiricilik, hem politik önderlik içiçe geçmektedir. Özellikle bu alandaki ihtiyaçlar çerçevesinde çok yönlü bir eğitim ihtiyacına duyulan gereksinimi yanıtlamak bir tercihten çok zorunluluk olarak düşünülmelidir.

Eğitim konusu ele alınırken özellikle üzerinde durulması gereken birkaç kıstas var. Birincisi; eğitim çalışmalarının bir yönü mutlaka çalışma alanı üzerinden politik eğitim olmalı, yine aynı alan üzerinden özellikle somut yaşanılan deneyimlerin dersleri ışığında pratiğe yönelmelidir. Bu çalışma içerisinde bilgilendirme de dahil olmak üzere, örgütlenmenin sorunları, sendikalar, işçi hareketinin durumu, geçmiş süreci vb. konularda özel olarak yoğunlaşılmalıdır. İkincisi; ideolojik eğitimdir. En azından belli bir düzey yakalanıncaya ve bireysel eğitim yapabilir duruma gelinceye kadar bazı klasikler ve yayınlarımız üzerinden sürdürülecek eğitim çalışması olarak ele alınmalıdır. Bu kitap okuma biçiminde değil, başarılı bir yönlendiricilikle okutma ve sonuçları üzerine mutlaka tartışma biçiminde anlaşılmalıdır. Bu yönde oluşacak boşluk, istikrarlı bir çalışma ve devrimci kimlik üzerinden bakıldığında, kendisini başka bir şekilde üretip karşımıza çıkacaktır. Üçüncüsü ise; devrimci kimlik, tutum ve güvenlik temelinde yürütülecek çalışmadır. Genç ve deneyimsiz olunduğu koşullarda üzerinde durulması gereken bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Bu eğitim çalışmaları bütün çalışma alanları üzerinden hayata geçirilmelidir.

***

Çalışmada yoğunlaşmalıyız. Nesnellikten gelen bütün zorlamalara karşı güçlü bir iradeyle dikilmeliyiz. Sorumluluk alanlarının tanımlı ve net hale getirmeli ve bunun üzerinden uzmanlaşmayı hedeflemeliyiz. Kollektif inisiyatifi geliştirmeliyiz. Bu çerçevede iç denetimi hayata geçirilmeliyiz. Perspektifimiz nettir. Önümüzde duran ise faaliyeti bu açıklıklarla şekillendirmektir.

Parsat Piston'da işçi kıyımı

Güç örgütlülüktedir!

Parsat Piston'da işçi kıyımı yapıldı. Ne yazık ki bu kıyıma duyulan tepki eyleme dönüştürülemedi.

Parsat'ta temsilci değişiminden sonra yeni bir sürece girildi. Bu süreç yıllardır üzerine ölü toprağı serilen Parsat işçileri için zorlu bir dönemin de başlangıcı demekti. Yeni dönemin çetin geçeceği açıktı. Çünkü Parsat işçisi ayağa kalkmayı yeni öğrenmişti. Temsilcilerin değiştirilmesi normalde basit bir olaydır. Fakat Parsat için bu böyle değildi. Bu patronun oluşturduğu statükoya müdahalenin ilk adımı demekti. Patron bunun farkında olduğu için buna elinden geldiğince karşı çıktı. Boşa çıkarmaya çalıştı. Ama kazanan Parsat işçisi oldu. Bu deneyim Parsat işçisinin kendi gücünü sınadığı bir fırsat oldu. Ve bu kadarını bile yaptığında bir şeyleri değiştirecek gücünün olduğunu gördü. Ardından geçmiştekilerine oranla daha iyi olan bir toplusözleşme imzalandı. Bundan sonra ise hem kazanımları korumak, hem de yeni haklar kazanmak için dişe diş bir mücadele hattının örülmesini gerekiyordu.

Toplusözleşme kazanımlarla bitirildi. Peki bu yeterli miydi? Elbette hayır. Çünkü Parsat işçisi emeğinin karşılığını alıyor değildi. Diğer taraftan ise patron/patronlar daha fazla kâr için saldırılarını yoğunlaştırıyorlardı. Parsat patronu boş durmayacaktı ve durmadı da. Örgütlülüğü dağıtmak için işe koyuldu. Toplu sözleşme döneminde bir "çürük elma" lafı aldı başını gitti. Diğer yandan da **"İSO 9000 2 kalite belgesi"** alma çalışmaları başladı. Üretim adetleri artırıldı, şef baskısı ve işten atma sopası herkesin başı üzerinde sallandırıldı. Yapmak istedikleri işçilerin içine korku salarak "İSO 9000 2" adı altında "kaliteli sömürü yöntemini" oturtmaktı.

Ama Parsat işçisi artık ayağa kalkmayı öğrenmişti. O yüzden işverenin önce işçilerin birliğinde içinde çatlıklar yaratmayı, mücadele azınini kırmayı, saldırıların yolunu düzlemeyi başarması gerekiyordu. Bir çıkış listesi hazırlandı. Buna tepkiler yükselince, öncelik emekli ve gönüllü çıkmak isteyenlere verildi. Patron bir delik açmıştı, sıra bu deliği büyükmekteydi. Tekrar saldırıya geçti, 32 kişinin çıkışı verildi. Herkes ne yapacağız diye soruyordu. Birçok kişi bu saldırının üretimden gelen güçle savuşturulacağının farkındaydı. Ne yazık ki patronun çalışma bakanlığına başvurarak toplu işçi çıkarma yoluna giderse bir şey yapılamayacağı, herşeyin "yasalara" uygun olduğu söylemi kafaları karıştırdı. Patron bu söylentiyi bilinçli yaydı ve etkili de oldu. Ve bu yolla patrona yeşil ışık yakıldı.

Yasalara göre, işverenlerin toplu çıkış için mazaret bildirmeleri gerekiyor. Çıkışı yaptıktan sonra 6 ay içerisinde işçi alamayacağı gibi, tekrar işçi alacaksa attığı işçileri çağırması gerekiyor. Bu durumun işçilerin lehine olduğunu düşünen işçi arkadaşlar yanılıyor. Çünkü eğer işveren bunlara uymazsa ödeyeceği ceza miktarı 300 ile 500 bin liracıdır. Hangi patron böyle bir cezayla işçisini işten atmaktan vazgeçer ki?

Sendikacıların söylediği ise, atılan arkadaşların tazminatlarının alınmasına yardım edileceğidir. Başka? Başkası belli! Patron ne söylüyorsa sendikacılar da onu tekrarlıyor.

Yani kısaca bir "yasallık" teranesi almış başını gidiyor. Bu ülkede yasaları yapanların ve buna uymayanların aynı kişiler olduğunu bilmeyen var mı? Yasaları işlerine geldiği gibi değiştirip durmuyorlar mı? Her yasa yaptıklarında ya da değiştirdiklerinde sırtımızdaki yük biraz daha artmıyor mu? Enerji kolu özelleştiriliyor, fatura bize. Telefon özelleştiriliyor, fatura bize. Utanmadan hala "özelleştirmeler refah düzeyini yükseltecek" diye avaz avaz da bağırıyorlar.

Biz işçiler bugüne kadar bir şeyler kazandıysak eğer, bunlar işverenlerin çıkarlarına yaramaktan öteye gitmeyen yasalar yoluyla olmadı. Kendi özgücümüzle, birliğimiz ve örgütlülüğümüzle dişe diş bir mücadeleyle kazandık. Ve bunları koruyup geliştirmek için de önümüzde mücadele etmekten başka hiç bir yol yok. Ya yasalara uymak adı altında kölece teslimiyeti seçeceğiz. Ya da almterimize, emeğimize sahip çıkacak, onurluca omuz omuza vererek mücadeleyi seçeceğiz. Bu seferki saldırıyı püskürtemesek de bundan sonraki hiçbir saldırıya geçit vermemeliyiz.

Güç örgütlülüktedir!

Komünist bir işçi

Politik önderlik ve kollektivizm

EKİM, siyasal bir akım olarak ortaya çıktığından bu yana kollektivizme özel bir vurgu yapmış, bu soruna büyük önem vermiştir. Geleneksel sol hareketin ideolojik-siyasal ve sınıfsal konumu, bu konumun dolayısız bir sonucu olan kötü ünlü "şef geleneği" gözetilirse, bunun anlaşılır nedenleri vardır. Kollektif üretim, kollektif önderlik, kararların tabana yayılarak tartışılması, tabanın eleştiri, öneri ve katkılarının örgütlenmesi, örgüt içi demokrasi (demokratik merkeziyetçilik) gibi konular geleneksel sol hareketin temel zaafiyet alanları olmuştur. EKİM, sadece ideolojik-politik konumuyla değil örgütsel kimliğiyle de bir farklılık ortaya koymuş ve "yeni kültür" şiarına sıkı sıkıya sahip çıkmıştır. MYO'nun kendisi bile kendi başına bir kollektif araç ve dolaysıyla kollektivizmi de yönlendirme aracı olarak bu yeni kültürü geliştirmenin bir taşıyıcısı olmuştur.

Geleneksel sol hareketin şef geleneğini eleştirmek, kuşkusuz sadece bize özgü bir çaba olarak kalmamıştır. 1980 yenilgisine "bir izah getirme" ihtiyacı duyan başka bazı çevre ve kişiler de, sözümona geçmişten dersler çıkarmak iddiasıyla bu tür sorunları irdeleme konusu yaptılar. Politik perspektiflerini, programatik görüşlerini, bu görüşlerin dayandığı sınıf mantığını ele alıp değerlendirmek akıllarına gelmedi, ya da onlar bunu uygun görmediler. Uygun gördükleri ve giriştikleri şey, kollektivizm, parti-içi demokrasi, parti disiplini, sol içi birlik politikaları, önderlik sorunları vb. oldu. Oysa bu sorgulamadan ilerletici bir sonuç çıkartabilmeleri için, son söylediklerimizi ilkinin irdelenmesi temeli üzerinde ele almayı gerektiriyordu.

Yıllar boyu bir sürü çarpıklığı üreten mekanik bir yaklaşım aslında bir yenilgi döneminden sonra içerik değil biçim değiştirmiş, bu sefer farklı bir alandan yeniden üretilmiştir. Şef geleneğini yıkmak adına kolaylıkla bir sürü devrimci değerler ayaklar altına alınabildi. Kollektivizm adına laçka bir liberalizm geliştirildi. Parti içi demokrasi adına biçimsizlik göklere çıkarıldı. Birlik adına ilkeler, hedefler unutuldu. Dev-Yol'undan Kurtuluş çevresine kadar en kitlesel hareketler yeni bir şey bulduklarını kitlelere muştuluyorlardı. Geçmişte yapılan yanlışlıkları artık görmüyorlardı. Bunların üstüne bir çizgi çekilerek artık yeni dalganın üstüne binilecekti. Bindikleri yeni dalga gerçekte sermayenin bir grup kalemşöründen İP ve TKP artıklarına, oradan devrimci demokrasiye bulaştırılan bir demokrasi şarlatanlığıydı.

Bu laçkalık küçük-burjuvazinin radikal kesiminde ise tam tersi bir tepkiyi besledi. Politik dargörüşlülüğün beslediği bir cesaretle liberalizme karşı duruş, kişiden mükellef "önderlik kurumu" tezlerine vardırıldı. Tepkinin de beslediği tek şef yönetimi ve tahakkümü "önderlik", "yaşasın önderimiz", "emirlerini bekliyoruz" gibi sloganlarla gizli kapaklı değil, açık bir şekilde kitlelere duyuruldu.

Türkiye sol hareketinin üç temel akımından ikisi, reformizm ve devrimci demokrasi temel sorunlara yaklaşım konusunda biçimde ayrılıyor, yöntemde birleşiyorlardı. Devrimci demokrasiden evrilerek reformistleşen, hatta bugün reformist hareketin ana gövdesini oluşturan akımlar yukarda sıraladığımız sorunlara "esnek yaklaşımlar" geliştirmek adına bunu kendi başına bir politik hat olarak sunmaya, gerçekte ise gericileşen politik çizgilerinin üstünü örtmenin bir aracına dönüştürmeye çalıştılar. Programatik sorunlar üzerindeki tartışmalar, bu temel üzerinde yükselen argümanlar anlamsız, önemsiz ve giderek gereksiz olarak görülmeye başlandı. Somutta gerçekleşen ideolojik kimliğin üstünün örtülmesi oldu. Devrimci demokrasinin devrimci kalmakta ısrar eden kesimi ise düzen karşısındaki konumlanışıyla devrimci olmasına rağmen, programatik sorunlara uzaktan bakmakla yetindi. Kalıplaşmış formülasyonlarla ancak darkafalı bir kimlik elde edilebilirdi. Toplumsal sorunların mekanik bir tarzda ele alınması sonucunda ideolojik bir mücadeleye girişmek, buna uygun devrimci bir kültür yaratmak iddiası içi boş söz yığını olarak kalmaya mahkumdu. Bunun götüreceği yer liberalizm bataklığıydı. Tersinden bakıldığında bir parça devrimci kalabilmek ideolojik

sorunların üstünü örtmekle sağlanmış oluyordu.

İki ana akımıyla sol hareket sonuçta ideolojik mücadelenin uzağında bir kimlik arayışına girişti. İdeolojik tartışmalarda sıkça tercih edildiğine tanık olduğumuz muğlak ifadeler aynı zamanda devrimci ideolojiden uzaklaşmanın ifadesi olarak karşımıza çıktı. '60'lı yılların sonları ile '70'li yılların başlarında üretilenlerle idare eden sol hareket, '90'larda o dönemin de gerisine düştü. İleri çıkan tek hareket EKİM oldu.

Proleter devrimci kollektivizm

Kollektivizmi, sınıfsal perspektif ve mantığından ayrı düşünemeyeceğimizi gibi, amaçsız bir kollektivizm de olmaz. Ama kollektivizmi örgütlemek ve geliştirmek, onu mücadelenin gerçek ihtiyaçları çerçevesinde ete kemiğe büründürmek demektir. Açıkca belirlenmiş bir amaç çerçevesinde kolletivizmi örgütlemek bütün bir siyasal yaşam alanını kapsar. En basit pratik işlerden programatik hedeflerin ortaya konmasına kadar. Temel teorik çalışmadan pratik politika alanına kadar.

Birkaç örnekle açıklamaya çalışalım. Bugüne kadar çok sayıda teorik yayın çıkarma girişimi olmuştur. Bunların önemli bir kısmı aydın girişimleri olarak kaldı. "Marksist" aydınların ortak bir yayın çıkarması bir kollektif üretim olarak değerlendirildi. Bu grupların hemen hepsi birer liberal politik zemin yaratmanın dışına çıkamadı. Ya da kendi içindeki anlamları ne olursa olsun, sınıf mücadelesinin geliştirilmesine bağlanmayan, fikri temeli ortak eksenden yoksun, aydınlanmış bireylerin eğilimlerince kaleme aldıkları metinlerden oluştu bu "teorik" dergiler. Bugün çeşitli sol hareketlerin benzer çabaları var. Ancak teorik sorunları işlemek bir politik önderlik çerçevesinde gerçekleşmeyince, ortaya çıkan tablo, teorik yayın çıkarmak adına birkaç akademisyenin çalışmalarını biraraya getirmek oluyor. Çeşitli bilimsel gelişme alanlarından tutun uluslararası sorunlara kadar, değişik sorunlar üzerine bir dizi çeviri çalışmalarını biraraya getirmenin neresi kollektif çalışma sayılabilir? Kaldı ki iç ilişkileri olan konular üzerinde yapılan çalışmaların biraraya getirilmesi bile bir politik eksene oturmadığı, politik hedefleri olmadığı sürece gerçek bir kollektif çalışma değildir.

Bir başka örnek verelim: Birlik politikaları. Geçtiğimiz günlerde çeşitli devrimci grupların ve partilerin biraraya gelmesiyle hazırlanan bir birlik protokolü açıklandı. Birlik sorunu eğer basit bir altalta toplam olarak almıyorsak eğer, birlik sorununun bir politik önderlik sorunu olduğunu görmek gerekir. Politik ekseni, doğal olarak tanımlı hedefleri, yöntemleri olmayan bir birlik, politik önderlikten yokluğu işaret eder. Verdiğimiz örnekten giderek burada da bir parça PKK'nin özel misyonundandan sözedilebilir. Peki ama ya kendilerine "komünist" hareket diyenler, ya onların kimliği, politik misyonu?

Organ çalışması ve kollektivizm

Parti, organ kollektiflerinin organik birleşimi üzerinde yükselir. Bu yönüyle organlarındaki kollektif çalışmanın kendisi de organdaki politik önderlikten bağımsız ele alınamaz. Bir organın çalışmasını değerlendirmek, gerçekte ordaki politik önderliği değerlendirmektir. Sıkça şu tür yakınmaları duyarız: "Sorunlara yeterli açıklıkla işaret ettik, ama yapmıyorlarsa biz ne yapalım?" Bu söz kendi içinde gerçekte kollektif çalışma anlayışından uzaklığı ifade eder. Eğer aksayan ciddi şeyler varsa, bu, somutta organdan sorumlu yoldaş ya da yoldaşların eksiğidir.

Organ sorumluluğu toplantı yapıp karar almak değildir. Kararların denetlenmesini sağlamak, uygulamada çıkan sorunlarla ilgilenmek, zaafların farkına varıp üstüne gitmek ve çözüme kavuşturmaktır. Alman kararlar yoldaşlar tarafından kolayından uygulanmış olsaydı sorumluların olmasına gerek kalmazdı.

Organ yaşamında kollektif çalışma tarzını boşa çıkartan iki ayrı tutumdan sözetmek gerekiyor. Bunlardan ilki kendini öne çıkaranıdır. Yerine getirilmesi gereken görevlerin bilincinde olmasına karşın, bunların yapılmadığını görüp herşeye kızan bir sorumlu yoldaş gerçekliği, kollektivizmin pekişmesini engelleyici bir rol oynuyor demektir. Görev dağıtımını yapıp bunu somutlamak, detaylarına inerek anlatmak ve yaptırmak yerine tek başına birebir yapmak daha kolay gelebilir bazen. Bugün için bir sürü sorunu çözmüş gibi gören bu tarz bir kitle çalışmasında hiçbir işe

yaramaz. İkincisi, kendini pratik faaliyetin yürütülmesinin dışında gören tutumdur. Diğerlerinin öne çıkmasını, inisiyatifin gelişip yayılmasını sağlamak gibi bir iyiniyetle benimsenmiş olsa da, politik önderlik konumunu silikleştirmektedir. Hakkıyla yönetici olunmadığı oranda kolayca bir dağılmaya yolaçabilen bir tarzdır sözkonusu olan.

Federalizm ve kollektivizm

Bugün değişik alanlara yayılmış bir politik faaliyet yürütüyoruz. Bu faaliyetin aracı olan çok sayıda yayınımız çıkıyor. Her biri birbirinden farklı özelliklere ve sorunlara sahip olan bir dizi alandan herbirini ayrı ayrı ilgi göstermek, devrimci sorumluluğun bir gereği olduğu gibi, devrimci faaliyetin bütünlüğünü gözetmenin de gereğidir. Herbir alan için iyi bir gözlemci olabilmek, gerektiğinde eleştiri ve uyarılarla müdahale etmek, örgütü bu açıdan sürekli bilgilendirmek ve önerilerle yardımcı olmak, örgütlü devrimciliğin de bir gereğidir. Oysa pratikte durumun buna uygun gelişmediğini söylemek gerekiyor. Açık çalışmanın sorunları bir başka çalışma alanındaki yoldaş tarafından eleştirilmeyebiliyor. Metal çalışması ya da tekstile ilgi gösterilmeyebiliyor. Gençlik çalışması diğer alanlar tarafından ilgisizlikle karşılanabiliyor. Böyle olunca sürekli şikayetçi olunan federalizmi yenip kollektivizmi egemen hale getirmek de mümkün olamıyor. Demek ki, kollektivizm bir perspektif sorunu olduğu kadar buna uygun bir pratik davranışın da ürünüdür.

Şu çok açıktır. Bugün birçok yoldaşımız çıkarttığımız yayınları yeterince takip etmiyor. MYO, PYO, gençlik ve çok sayıda bülteni takip etmenin belli güçlükleri elbette vardır. Ama bu güçlükleri ne edip edip yenmek de bizim sorumluluğumuzdur. Bu sorun ilerde daha da büyüyererek serpilecektir. Partimiz onlarca, hatta yüzlerce yayın çıkartacaktır. Yüzlerce yayını takip etmek daha da zor olacaktır. O halde en sağlıklı çözüm nedir? Bilgiyi, deneyimi, dersleri ve önerileri merkezileştirmek, merkezi yayınlar üzerinden kollektife mal etmektir.

Organ çalışmasında yayınlara ilginin artırılması kendi içinde bir çözüme kavuşturulamaz. Sorun çalışma alanlarının sorunlarını, gelişme çizgilerini, açmazlarını kollektife maletmenin sorunudur. Örneğin bir çalışma alanında bir yoldaş "bizim alanın sorunları diğerlerinden çok farklı, ancak içinde olunca anlaşılabiliyor" diyebiliyor. Demek ki bir yanlışlık var. Acaba bu alanın sorunları ne kadar işleniyor, kollektife malediliyor? Sorunlar toplam kollektifin sorunları ise çözümü bulmak için bunu bütüne maletmek gerekmez mi?

Bugünkü pratiğimiz ortadır. Herkes yoğun bir pratiğin içinde ve sorunları orada çözüme kavuşturmaya çalışıyor. Örneğin tekstil çalışanlarının petro-kimya ya da metalin sorunlarıyla ilgilenmesi, tekstil alanındakilerin federalizmi aşmaları olarak değerlendirilmemelidir. Kollektivizmi geliştirmenin en etkili yolu olan merkezileşmede aldıkları mesafe oranında bunu aştıkları söylenmelidir. Bu aynı şey tersinden petro-kimya ya da metaldekiler için geçerlidir.

Çıkardığımız bültenlerde birçok yazıyı kollektiften sorumlu yoldaşların yazması büyük bir hatadır. Bültenler o kollektifin toplam önderlik kapasitesini geliştirilmesi için ideal araçlardır. Aslolan bu araçların amaca uygun kullanımıdır ve sorumlu yoldaşların da buna önderlik eden, böyle bir tarzın egemen hale gelmesini sağlayan bir davranış içinde olmalarıdır.

V. YILMAZ

Devrimcilik ve öncülük

Devrimci siyasal yaşamda devrimcilik ile öncülük birbirinden ayrı düşünülemez. Öncülük niteliğinden yoksun bir devrimcilik nasıl yarım yamalak bir şeyse, devrimcilik niteliğinden yoksun bir öncülük de öyledir.

Parti "sınıf hareketi ile sosyalizmin ilk kaynaşmış birliğidir" derken, biz tam da bu iki kavramın kayanaşmışlığının tarihsel karşılığını ifade etmiş oluyoruz. Parti, devrimcilerin öncüleştiği, öncülerin devrimcileştiği bir içiçe sürecin, bir ilk başarılı adımıdır. Ne anlamda? Devrimcilik ile öncülüğün yarım yamalaklıktan kurtulup aynı potada erimesi anlamında. Ve elbetteki bu pota, hem devrimciliğin hem de öncülüğün biricik gerçek zemini olan işçi sınıfı hareketidir.

Öyleyse şöyle özetleyebiliriz. Devrimcilerin sınıf içinde öncüleşmeleri, sınıf devrimcilerinin o doğal zeminlerinde devrimcileşmeleri. İşte bu (sonuçta aynı yöne doğru) buluşmanın adı sınıf devrimciliğidir. Adresi, sınıfın öncü devrimci partisidir.

Sınıf devrimcisi, kendini işçi sınıfının devrimci davasına adayan, sınıfın bir parçası olarak devrimcilikle öncülüğü bu zeminde, kendi bünyesinde birleştirmiş olan bireydir. Sınıfın devrimci partisi ise bu bireylerin kollektif, organik birliğidir. Eğer kollektiften aritmetik toplamayı ya da çıkarmayı anlamıyorsak, kollektif nitelikle bireyin niteliği arasında daima bir mesafenin olacağını (kollektifin en ileri parçası için bile) anlamakta da bir güçlük yoktur. Çünkü bireylerden oluşun bir örgütlü güç çok değişik yeteneklerin ve değişik düzeylerdeki kapasitenin bir potada buluşması demektir. Kollektifin geliştirici niteliği de buradan gelir.

Peki bunun somut, güncel karşılığı nedir? Kollektif organ yaşamıdır. Anlaşılmasını kolaylaştırmak için bir örnek verelim. Bir organ ve bunun alt birimlerini düşünelim. Organdaki her bir yoldaş bu alt birimlerde organı temsil ediyor olsun. Sözgelimi organ tekstil işkolunun yoğunlaştığı bir bölgeyi, birimler de bu bölgede seçilmiş tekstil fabrikalarını hedef alıyor olsun. Biz biliyoruz ki, her organ ve birimde olduğu gibi, bunlarda da bileşim eşitsiz olacaktır. Karşı karşıya kalacağımız şey her birinin farklı üstünlük ve zayıflık alanları olan yoldaşlar topluluğu olacaktır. Ve türlü türlü şekillerde ifade edilse de bu üstünlük ve zayıflık alanları eninde sonunda tek tek olarak herhangi birinde kendisini gösterecektir.

En iyi organ, bileşenlerinin birbirini tamamladığı ve geliştirdiği organdır. Bu temelde sağlıklı bir işbölümü demektir. İşbölümü geliştirici bir tamamlamaya dayanmıyor da mevcut eşitsizliği meşrulaştırmaya, kalıcılaştırmaya hizmet ediyorsa, burada kollektif bir organ yaşamından bahsedilemez. Burada sözkonusu olan federatif ve bürokratik bir işleyiş tarzıdır. Hele hele eşitsizlik belli teknik yetenekler alanında değil de, her bir yoldaşın sahip olması gereken sınıf devrimciliğinin temel esasları alanında ise, organ yaşamı ve işbölümü tam da bu alanda bir meşrulaştırmayı, statükoyu besleyecek tarzda ele almıyor ise, durum daha da vahimleşecek, bürokratizm ve federalizm çürümeye zemin olacaktır.

Örneğimizi geliştirelim. Farzedelim bu organ bir bülten çıkaracak. Konumuz toplusözleşme dönemi olsun. Bununla ilgili temel bir yazıya ve temel perspektifin birimlere dönük üretimi ve bunun birimlerden beslenmesi alanında birim-fabrika yazılarına ihtiyaç var. Tabi ki birimlerinden gelecek yazılarda o birimlerin temsilcisi olan yoldaşlar sorumlu olacaklardır. Temel yazıyı da bu yoldaşlardan en uygun olanı kaleme alacaktır. Sorun burada değil. Sorun organ bileşiminin bunu nasıl yaptığında. Örneğin biz mevcut konuyu enine boyuna tartıştık mı? Birimlerdeki havayı, eğilimleri, dinamikleri yansıtıp bunlar üzerinden politikamızı geliştirdik mi? Tersinden mevcut politikamızı, bu kollektif üretim üzerinden birimlere özgülleştirdik mi? Burda bazı yoldaşların ideolojik-politik üretimde,

bazılarının somut fabrika yaşamının zengin malzemelerini ortaya sermekte üstünlükleri olabilir. Ama biz bunları birbirini tamamlayacak ve geliştirecek tarzda mı ele aldık? Somutta temel yazıyı yazacak yoldaşa, yazısına canlılık verecek, onu güncelleştirecek, politikayı netleştirecek, güçlendirecek katkıları sunduk mu? Tersinden birim yazılarından sorumlu olan yoldaşların birer işçi olarak birebir yaşadıkları olaylara politik bir gözle bakmasına, bunları soyutlayabilmesine, fabrika kitlesine bu çerçeveden politika önermesine yardımcı olacak politik bir tartışma zemini yarattık mı? Onların bu eksikliğini kapattık mı? Dahası birim sorumlusu yoldaşlar sorumlu oldukları birimdeki diğer işçi yoldaşlarla nasıl bir üretim geliştirdi? Organdaki üretimi birime taşıdı mı? Onların katkısını aldı mı? Politikayı burdan yeniden üretti mi? Birim yazılarını ortak kaleme alma, son halini verme tarzını mı uyguladı? Yoksa hiçbir şey tartışmadan, ek üretim sağlamadan yazıyı kendi mi kaleme almayı seçti? Ya da "şu konuyla ilgili yazılacak, yazın" mı denildi? Yazılmayınca, yazılamayınca (doğal olarak!) hiddetlenip, çalakalem yazmış olmak için yazmayı mı tercih etti. Yoksa "yazın dedim yazmadılar, ben son anda kaleme aldım, iyi olmadı yetiştiremedim" deyip görevini mi ihmal etti?

Nerden bakarsak bakalım bu tarz geliştirici değildir. Federatif ve bürokratik bir tarzdır. Aslına bakarsanız oradan ne işlevsel, canlı, sınıf kitlelerinden karşılık bulacak bir politika çıkacaktır, ne de doğru dürüst bir çalışma yapılacaktır. "Politika" diye ortaya atılan kuru, boş söz kalıplarını geçmeyecek, "birim çalışması" da hedefsiz, politikasız birebir adam kotarmayı aşmayan ufuksuz bir çalışma olacaktır. Böyle bir çalışma tarzında ne "aydınlar işçileşebilir, ne de işçiler aydınlanabilir." Ne devrimciler öncüleşebilir ne de öncü işçiler devrimcileştirelebilir. Böylesi bir tarzda parti faaliyeti çocuk oyununa çevirilir. Herkes kendi rolünü kendini kandırarak oynamaya bakar.

Durum böyle olunca, kollektif bir politik üretimin olmadığı koşullarda, insanların devrimci iç yaşam, ideolojik-politik kapasite, inisiyatifli çalışma, yazı yazma alışkanlığı, sınıfı kavrama ve kaynaşma vb. alanlarda hemen hemen yerinde saymalarında şaşılacak bir yan yoktur. Olduk olmadık zamanlarda iç gerilimlerin, didişmelerin yaşanmasında şaşılacak bir yan yoktur. "Bülten ne zaman çıkacak?" sorularında şaşılacak bir yan yoktur.

Politik üretimin, birbirini geliştirmenin, kollektivitenin olmadığı yerde, buradaki katkıdan kaynaklı olması gereken politik otoritenin yerini yetki sopası alır. Ve iş bir kez bu zemine düştükten sonra, politik yoldaşlık ilişkilerinin yerini de birbirinin üstüne çıkmaya dayalı zeytinyağı damlalarının ilişkileri alır. Bu öylesine kaygan bir zemindir ki, bırakalım gelişmeyi, yerinde sayıp gerilere düşmek işten bile değildir. Zira yaşam boşluk tanımıyor.

Çözüm kollektif bir organ yaşamını her düzeyde doğru geliştirip yayabilmektedir.

D. SÜRER

Sınıf hareketinin engelleri...

(Baştarafı s.11'de)

derneği kendi içine kapadı, darlaştırdı, kısırlaştırdı. Derneğin zorunlu ihtiyaçlarının üyelerinin aidatlarıyla giderilmesi ya da belli günlerde sınırları belli etkinliklerin düzenlenmesi bu kısırlığı ve darlığı aşmanın imkanlarını yaratmaz. Dernek yönetiminin yasal çerçevede yapılabilecekleri dahi yapmaktan geri durması, bunu güçlerin yetersizliği, kitle ilişkilerinden yoksun oluşu ile açıklanması siyasal açıdan bir çaresizliğin ifadesidir. Güç yetersizliğinden yakınanlara sormak gerekiyor: Dernek üzerinden sınıf içindeki dayanışmayı geliştirme çalışılmasını, direnişlere müdahaleleri dahi engellerseniz, İDAD bölgede nasıl kendini varedecektir? Bunların yapamazsan ya tabela derneği olarak kalacaksın, kendi iç sorunlarınla uğraşıp, dağılma noktasına kadar gideceksin, ya da devrimci kitle çalışmasıyla her türlü güçlüğü göğüsleyebilecek bir düzeye geleceksin. Öncü, ileri ve devrimci işçileri böyle bir platformda bir araya getirmek hedefleniyorsa, bu herşeyden önce özverili bir çalışma, devrimci bir konumlanış ve etkinlik gerektirir.

P. ÇAĞLAR/İzmir

hareketi ile olan bu birliği tarihsel biçimde oluşmuştur, her ülkede bu birlik, yersel ve zamansal koşullara göre, özel bir yolda meydana gelmiştir. Rusya'da sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi zorunluluğu teorik bakımdan çok zaman önce açıklanmış olmakla birlikte, bu birleşme ancak şimdi gerçekleşiyor. Bu gerçekleşmenin süreci, çok güç bir süreç olmuştur ve bundan dolayı çeşitli kararsızlıklar ve kuşkularla birlikte geçmesine de şaşmamalıdır." (Lenin, *Hareketimizin En İvedi Görevleri*)

***

"İktidar savaşımında, proletaryanın örgütten başka bir silahı yoktur. Burjuva dünyasındaki anarşist rekabetin egemenliğinden ötürü birbirinden ayrı düşmüş; sermaye köleliği ile yerine bağlanmış; azami yoksunluğun, vahşetin ve bozulmuşluğun 'derin çukurları'na sürekli olarak itilmiş proletarya, ancak, marksizmin ilkeleri üzerinde ideolojik olarak birleşerek ve bunu, milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde kaynaştıran maddi örgüt birliği ile pekiştirerek, yenilmez bir güç haline gelebilir ve gelecektir." (Lenin, *Bir Adım İleri, İki Adım Geri)*

***

"Parti -sınıfın bilinçli, en ileri tabakası, onun öncüsü budur. Bu öncünün gücü, onların sayısını on kat, yüz kat ve daha fazlasıyla aşar. ... Öncünün bilinçliliği, başka noktalar yanında onun örgütlenmeyi bilmesinde en çok kendini gösterir. Öncü örgütlenerek, tek bir irade elde eder ve ilerici binlerin, yüzbinlerin, milyonun bu bütün halindeki iradesi sınıfın iradesi haline gelir." (Lenin, *V. Zasuliç Tasfiyeciliğin İşini Nasıl Bitiriyor?*)

***

"Yalnız komünist parti, eğer gerçekten devrimci sınıfın öncüsü ise, bu sınıfın tüm en iyi temsilcilerini saflarında görüyorsa, çetin devrimsel savaşımlarda yetişmiş ve çelikleşmiş tamamen bilinçli, davaya yürekten bağlı komünistlerden meydana geliyorsa, eğer bu parti, sınıfın tüm yaşamı ile ve sınıfı yoluyla, tüm sömürülenler yığını ile çözülmez bağlarla bağlanmasını ve bu sınıfa ve bu yığına tam bir güven vermesini bilmişse -ancak böyle bir parti, kapitalizmin bütün güçlerine karşı verilen en acımasız, en kesin ve en son savaşımda proletaryaya önderlik edebilecek yetenektedir. Öte yandan, proletarya, ancak böyle bir partinin önderliğinde, devrimci atılımının bütün gücünü geliştirmeyi, kapitalizm tarafından kandırılmış küçük işçi aristokrasisinin küçük azınlığının, sendikaların, kooperatiflerin, vb. eski önderlerinin kaçınılmaz vurdum duymazlığını ve kısmen de direnmesini aşabilir -kapitalist toplumun ekonomik yapısının sonucu olarak, nüfustaki payından çok daha büyük olan tüm gücünü geliştirebilir." (Lenin, *Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi'nin...*)

***

"Siyasal bir düşünce akımı olarak ve siyasal bir parti olarak bolşevizm, 1903'ten beri vardır. Yalnızca bolşeviklik tarihi, varlığının *bütün* dönemi boyunca, en zor koşullar altında, proletaryanın zaferi için gerekli olan demir disiplinini niçin kurabildiğini ve onu sürdürebildiğini doyurucu bir biçimde açıklayabilir.

Ortaya çıkan ilk sorular şunlardır: proletaryanın devrimci partisinin disiplini nasıl korunmaktadır? Nasıl denetlenmektedir? Nasıl güçlendirilmektedir? Önce, proletarya öncüsünün sınıf bilinciyle ve onun kendini devrime adamasıyla, onun sağlamlığı, özverisi ve kahramanlığıyla. İkincisi, çalışan insanların en geniş yığınlarıyla, başta proletarya ile, *ama aynı zamanda* çalışan insanların *proleter* olmayan yığınlarıyla, belirli ölçüde bağ kurma, en yakın ilişkiler sürdürme, ve -eğer dilerseniz- onların içinde erime yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncü tarafından uygulanan siyasal önderliğin doruluğuyla, geniş yığınların, doğru olduklarını *kendi öz deneyimleriyle* görmeleri kaydıyla siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğuyla. Bu koşullar olmaksızın, görevi burjuvaziyi devirmek ve toplumun tümünü değiştirmek olan gerçek ten ileri sınıfın partisi olma yeteneğindeki bir partide, disiplin sağlanamaz. Bu koşullar olmaksızın, disiplini yerleştirmek için yapılan bütün girişimler, kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrar ve laf ebeliği ve soytarılıkla sonuçlanır. Öte yandan, bu koşullar birden ortaya çıkmaz. Bunlar ancak uzun çaba ve çetin deneyimlerle yaratılır. Bunların yaratılması, bir dogma olmayan, ancak son biçimini gerçek yığın hareketinin ve gerçek devrimci bir hareketin pratik eylemiyle yakın ilişkisi içinde alan, doğru devrimci teori ile kolaylaştırılır." (Lenin, *Sol Komünizm...*)

Proletarya partisi üzerine

Marx-Engels-Lenin

"Komünistler, öteki işçi sınıfı partilerinden yalnızca şunlarla ayrılırlar: 1) Farklı ülke proleterlerinin ulusal savaşımlarında, her türlü milliyetten bağımsız olarak, tüm proletaryanın ortak çıkarlarına işaret eder ve bunları öne sürerler. 2) İşçi sınıfının burjuvaziye karşı savaşımının geçmek zorunda olduğu çeşitli gelişme aşamalarında, her zaman ve her yerde, tüm hareketin çıkarlarını temsil ederler.

"Komünistler, demek ki bir yandan, pratik olarak, bütün ülkelerin işçi sınıfı partilerinin en ileri ve en kararlı kesimi, bütün ötekileri ileri iten kesimidirler; öte yandan ise, teorik olarak, proletaryanın büyük yığını üzerinde, hareket hattını, koşulları, ve proleter hareketini nihai genel sonuçlarını açıkça anlama üstünlüğüne sahiptirler. ...

"Komünistler işçi sınıfının ivedi hedeflerine ulaşılması ve ondaki çıkarlarının gerçekleşmesi için savaşırlar; ama mevcut hareket içerisinde, bu hareketin geleceğini de temsil eder ve gözetirler." (Marx-Engels, *Komünist Manifesto*)

***

"Mülk sahibi sınıfların kolektif iktidarına karşı mücadelesinde proletarya ancak mülk sahibi sınıfların oluşturdukları bütün eski partilere muhalif ayrı bir siyasal parti kurmak suretiyle bir sınıf olarak davranabilir.

"Proletaryanın bir siyasal parti içnde bu inşası, Toplumsal Devrim'in ve onun nihai, sınıfların kaldırılması hedefinin zaferini gerçekleştirmek için zorunludur." (Marx-Engels, *Birinci Enternasyonal Delegeler Toplantısının Kararları*'ndan...)

***

"... İngiliz çartistlerinden başlayarak, her gerçek proleter parti, her zaman için sınıf politikasını, proletaryanın bağımsız siyasal parti olarak örgütlenmesini ilk koşul diye, ve proletaryanın diktatörlüğünü savaşımın ilk hedefi diye kabul etmiştir." (Engels, *Konut Sorunu Üzerine*)

***

"Proletaryanın, yeni topluma açılan biricik kapısı olarak siyasal egemenliğini zora dayanan bir devrim olmaksızın ele geçiremeyeceği konusunda beraberiz. Karar gününde proletaryanın yengiyi kazanacak güçte olması için, tüm öteki partilerden ayrı ve onlara karşıt, kendi bilincine varmış, kendine özgü bir sınıf partisi meydana getirmesi gereklidir -Marx ve ben 1847'den bu yana bu görüşü savunduk." (Engels, *Gerson Trier'e Mektup*)

***

"(Marksist teori) devrimci sosyalist partinin gerçek görevini açıklığa çıkarmıştır: Toplumun yeniden biçimlendirilmesi için planlar keşfetmek değil, kapitalistleri ve onların uşaklarını işçilerin durumunun düzeltilmesini ilişkin vaazlar veren kişiler saymak değil, suikastler düzenlemek değil, *proletaryanın sınıf savaşımını örgütlemek ve son hedefi siyasal iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi ve sosyalist toplumun örgütlenmesi olan bu savaşımı yürütmek.*" (Lenin, *Programımız*)

***

"Sosyal-demokrasi, işçi hareketi ile sosyalizmin birliğidir, görevi de işçi hareketine her aşamada edilgen bir hizmette bulunmaktan değil, bir bütün olarak genel hareketin çıkarlarını temsil etmekten, bu harekete son hedefini, siyasi görevlerini göstermekten, onun siyasal ve ideolojik bağımsızlığını korumaktan oluşur. Sosyal-demokrasiden kopmuş bir işçi hareketi yüzeyselleşir ve kaçınılmaz olarak burjuvalığa düşer: işçi sınıfı yalnızca ekonomik savaşım yaparsa, kendi siyasal bağımsızlığını yitirir, başka partilerin kuyruğuna takılır ve büyük vasiyete ihanet eder: 'işçilerin kurtuluşu bizzat işçilerin eseri olmalıdır'. Bütün ülkelerde, işçi hareketi ile sosyalizmin birbirinden ayrı biçimde var olduğu ve ayrı yollarda yürüdüğü bir dönem olmuştur -ve bütün ülkelerde bu ayrılık, sosyalizmin ve işçi hareketinin zayıflaması sonucunu doğurmuştur; bütün ülkelerde ancak sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi, her ikisi için sağlam bir taban yaratmıştır. Ama her ülkede sosyalizmin işçi

(Devamı s.23'te)